

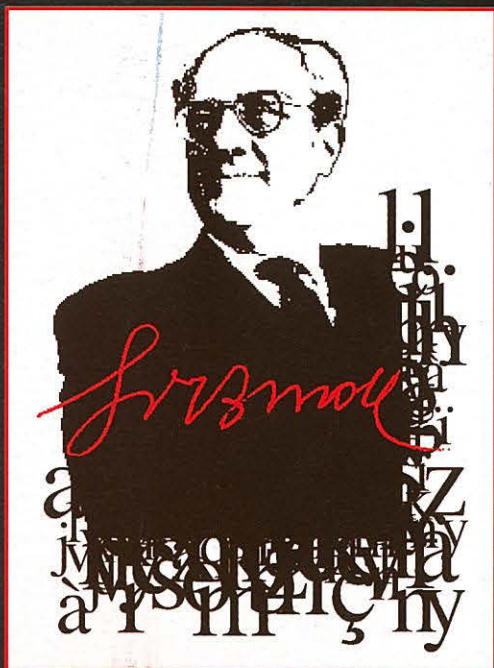
Llum d'Oli

P O R R E R E S

2003, Any

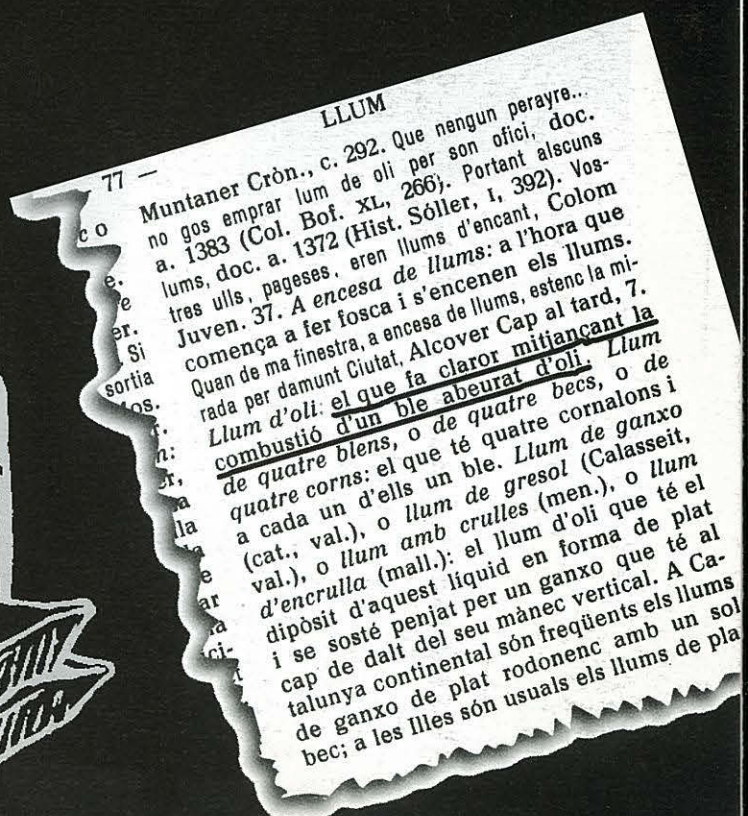
Francesc de Borja Moll

2003, Any

Francesc de Borja Moll

25^è
aniversari
Llum d'Oli

LLUM
77 -
Muntaner Cròn., c. 292. Que nengun perayre...
no gos emprar lum de oli per son ofici, doc.
a. 1383 (Col. Bof. XL, 266). Portant alguns
lums, doc. a. 1372 (Hist. Sòller, I, 392). Vos-
tres ulls, pageses. eren llums d'encant, Colom
Juven. 37. A encesa de llums: a l'hora que
comença a fer fosca i s'encenen els llums.
Quan de ma finestra, a encesa de llums, estenc la mi-
rada per damunt Ciutat, Alcover Cap al tard, 7.
Llum d'oli: el que fa claror mitjançant la
combustió d'un ble abeurat d'oli. Llum
de quatre blens, o de quatre becs, o de
quatre corns: el que té quatre cornalons i
a cada un d'ells un ble. Llum de ganxo
(cat., val.), o llum de gresol (Calasseit,
val.), o llum amb crulles (men.), o llum
d'encrulla (mall.): el llum d'oli que té el
dipòsit d'aquest líquid en forma de plat
i se sosté penjat per un ganxo que té al
cap de dalt del seu mànec vertical. A Ca-
talunya continental són freqüents els llums
de ganxo de plat rodonenc amb un sol
bec; a les Illes són usuals els llums de pla

Activitats de l'agrupació 4

Cultura popular 25

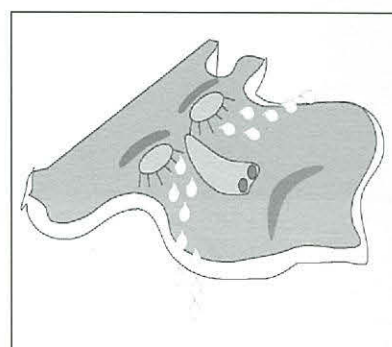
Llum d'Oli verd 31

Activitats geperudes 7

Notes històriques..... 26

Opinió..... 32

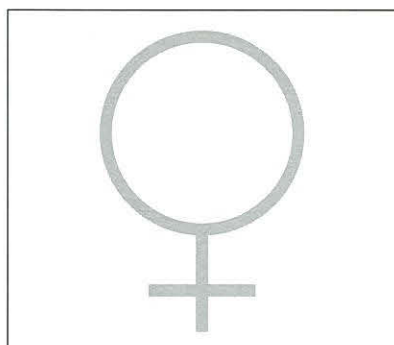
Informació local..... 9

L'any Francesc de Borja Moll.. 28

D'interés social..... 35

En femení..... 22

Creació..... 30

Esports..... 37

Llum d'Oli

Desembre de 2003 - Nº 96

Dipòsit Legal PM 76/1979

Edita:

Agrupació Cultural de Porreres
Carrer Almoina, 67-1r.
Tel/Fax 971 64 71 86

Consell de Redacció:

Gaspar Barceló i Barceló
Margalida Barceló Taberner
Antoni Gornals i Mesquida
Joana Maria Julià i Mora
Vicenç Marí i Sastre
Catalina Oliver i Riera

Col·laboradors/es:

Agrupació Local PSM
Joan Barceló Bauçà
Germanes Barceló-Crespí
Maria Barceló i Crespí
Magdalena Barceló Gómez
Miquel Company Florit
Damià Duran
Tomeu Garí
GEP
Llorenç Mestre Cerdà
Joana Mora Cerdà
Magdalena Morell Villalonga
Maria Antònia Nicolau Rosselló
Joan Servera Nadal
Joan Sorell Adrover
Biel Vicens

Portada

*25è aniversari del Llum d'Oli
Nadal 2003.*

Fotografies

Fotos Vidal
Llum d'Oli
Joana Ma. Julià
Coloma Martorell
Maria Barceló
Aina Sansó
Joan Sorell Adrover

Imprimeix

Gràfiques LLOPIS, S.A.
Tel. 971 58 04 89
e-mail: grafilopis@teletel.es

*Els articles publicats reflecteixen
únicament l'opinió dels seus autors.*

Adreça electrònica: llumdoli@terra.es
llumdoli@eresmas.com

**Amb el
suport de**

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

SI FRANCESC DE BORJA MOLL AIXEQUÉS EL CAP !!!

Desembre finat any acabat; efectivament, acaba l'any 2003 i amb ell acaben també els actes commemoratius del naixement de Francesc de Borja Moll pel que es va nomenar l'any 2003 l'*Any Moll*. L'Agrupació, entitat pionera en la defensa i conservació de la nostra llengua i la nostra cultura no podia deixar de banda aquesta efemèride i com és de suposar s'hi va adherir.

El Llum d'Oli ha anat publicant articles sobre la figura d'aquest filòleg menorquí i la seva obra. És evident que una de les raons per les quals s'ha celebrat el centenari de Moll és fer memòria i recordar la feina que va fer per la nostra llengua i per la nostra cultura. Però hi ha un rerafons important, un missatge ben clar, un crit, en veu ben alta, d'atenció: seguir lluitant per la recuperació de l'ús social de la llengua catalana.

Els resultats de les passades eleccions autonòmiques, amb els canvis que això ha suposat en el panorama polític, no sembla que als nostres governants els hi preocupi molt, tot el contrari. Basta només pegar una ullada a la premsa i, dia sí i l'altre també, podem llegir notícies que atempten contra la nostra llengua: tancament de l'emissora de Somràdio (en català), la creació del canal autonòmic de TV a canvi de les desconexions de TV3 i canal 33 de Catalunya, el tema del valencià com a llengua diferent del català, les declaracions de Jaume Matas contra el nacionalisme... és vergonyós !

Així i tot la revista Llum d'Oli, que s'edita des dels seus inicis, ara fa 25 anys, íntegrament en català i que va ocupar un lloc importantíssim en la normalització lingüística al nostre poble, romandrà al marge de tots aquests esdeveniments i seguirà amb la flama ben encesa. Ara més que mai !

ACTIVITATS DE L'AGRUPACIÓ CULTURAL

Joana Mora Cerdà

FIRA 03

TAULA RODONA Mallorca, necessita tantes autopistes?

Divendres 24 d'octubre a les 20.30 h, com és habitual, s'organitzà una taula rodona a la Sala de Plens de l'Ajuntament i cada any el tema triat és un dels temes socials, polítics i o culturals d'actualitat. Enguany, evidentment, el tema més actual, que surt més als mitjans de comunicació i que mobilitza a més ciutadans és la planificació viària del Govern, creant un fort rebuig social, fins i tot dins la mateixa militància del partit que presideix el CIM i que està en les seves mans aquestes construccions mastodòntiques..

Es convidà a participar-hi un representant de cada partit polític que es presentaren a Porreres a les darreres eleccions i a un membre de la plataforma

antiautopista Inca-Manacor. Tothom acceptà, amb "més o manco" satisfacció, manco el PP.

El PSOE fou representat per l'exconseller d'urbanisme i obres públiques del Govern Balear, el Sr. Francesc Quetgles, el Sr. Gabriel Vicens, representà el PSM, biòleg i membre de l'executiva del partit, per part d'UM, exposà el seu punt de vista sobre el tema, el porrenc Damià Nicolau, actual Director General d'Ordenació Territorial del

CIM i Secretari General del partit, per part de la plataforma assistí el Sr. Josep Ferriol. Presentà l'acte la presidenta Joana Mora i el moderà el periodista local, Joan Barceló.

Malgrat els entrebancs, "voluntaris i/o involuntaris", dels responsables de l'organització en la difusió i la coordinació dels actes de la fira 2003, la taula rodona va ser un èxit total, de públic, d'interès i de participació en el debat final.

I JORNADES CULTURALS I GASTRONÒMIQUES

Dia 7 de novembre va tenir lloc, a l'Escorxador, el primer sopar de les Jornades Culturals i Gastronòmiques. Aquesta sessió es va dedicar a la cuina dels bolets. Carles Constantino, metge i micòleg, dissertà sobre els bolets de les balears. El cuiner Antoni Pinya, mestre de cuiners, preparà el sopar que consistí en: sopes de pa escaldades amb brou de diferents bolets, un guisat de peus de porc amb bolets i per postres ensaïmada farcida de bolets d'anís.

L'endemà s'organitzà una cercada de bolets pel terme d'Escorca acompanyats per especialistes i entesos en micologia, Pep Siquier, Carles Constantino, entre d'altres. Després d'una bona torrada es passà a classificar els bolets trobats que posteriorment quedaren exposats al públic a la Sala Polivalent. Els alumnes de les dues escoles tingueren l'oportunitat de poder-los observar i estudiar.

Dia 14 de novembre el tema escollit fou la caça. Juan Carlos Aranza, de l'Escola d'Hoteleria de la UIB, parlà sobre aquest tema. Per altra banda Juan Romero, director de l'àrea de cuina de l'esmentada escola, preparà el sopar format per un pastís de carn de conill, un guisat de cérvol i una

sopa de fruits vermells amb gelat de vainilla. Tant en el primer com en el segon sopar els vins procediren de les bodegues Jaume Mesquida de Porreres.

L'èxit d'aquestes primeres jornades encoratja a l'Agrupació Cultural per organitzar-ne unes altres l'any que ve.

D'esquerra a dreta: Llorenç Cerdà, Joana Mora, Carles Constantino i Antoni Pinya

RECORREGUT PEL TERME

Dia 25 d'octubre, dissabte de Sa Fira, l'Agrupació organitza una passejada a peu pel terme. Enguany, encara que el temps no ens acompanyés, vàrem recorre la zona de Sa Serra i Son Jordi on poguérem conèixer indrets, camins i veure *in situ* estampes camperoles que de cada dia són més difícils de contemplar.

FESTA DE SANTA CATALINA

Dia 22 de novembre, l'Aula de Gramàtica de Monti-sion acollí un acte cultu-

ral en el que Maria Barceló i Crespi pronuncià una conferència sobre els orígens de l'escola de gramàtica i la celebració de la festa de santa Catalina, patrona dels estudiants.

Cal remarcar que en el transcurs de la xerrada es va fer esment del significat de la festa en el passat a l'hora que es reivindicava com una festa més en el calendari festiu porrerenc. Es bo recordar que l'Agrupació Cultural des de fa anys la celebra amb diferents actes cultural i festius (Festa Pagesa).

Acabada la xerrada, tots els presents pogueren degustar uns bunyols típics de la temporada fets per Francisca Noguera i acompanyats de vi dolç.

PROPERES ACTIVITATS

DESEMBRE

Dia 27.- 25 anys del Llum d'Oli. A les 20 hores xocolatada i festa a l'Escorxador.

GENER

Dia 24.- Sopar de col·laboradors i col·laboradores del Llum d'Oli.

Dia 31.- Assemblea General de socis i sòcies.

Llorenç Cerdà Mora

VENDA DE BOLETS

Camí de na Bosca, s/n
Tel. 971 647 911
Fax 971 166 555
Mòbils: 619 037 245/6

PORRERES

Venda de Bolets

PAPERERIA ALMOINA

Llibreria - Fotocòpies - Objectes de regal

C/. Almoina, 10 • Tel. 971 16 80 19

ACTIVITATS GEPERUDES

CAMI DE L'ARXIDUC

Partírem de plaça cap a Valldemossa, l'excursió es dirigí al *pla del Pouet*, *Mirador de ses Puntetes* on berenàrem. Des d'aquí, caminant per dins alzinars, arribàrem al *refugi de l'arxiduc*, on la boira ens va impedir disfrutar de la vista que des d'allà es pot contemplar. Seguïrem el camí i baixàrem fins al *coll de son Gallard*, per dirigir-nos després a guaitar a l'anomenada cova de l'ermità Guillem on actualment hi està retirat un anacoreta.

Agafàrem altre cop el camí de l'Arxiduc (910 m.) i, envoltant el puig caragolí, ens dirigírem cap a les cases de neu de Son Moragues (els més valents abans pujaren al Teix), des d'on arribàrem a la font dels Polls, on ens omplírem la panxa.

Cap al tard, per la coma dels Cairats arribàrem a Valldemossa, on poguérem gaudir de la tradicional coca de patata i una tassa de xocolata (els golosos).

Ah, l'autocar no ens va deixar, perquè el xofer, aquest pic era amb nosaltres. Salut.

PUNTAL DE PLANICI

El darrer diumenge de novembre, com de costum, sortírem de la Plaça de la Vila cap a Puigpunyent per enfilar-nos als Puntals de Planícia.

Ens dirigírem cap a la "Reserva Puig de Galatzó" i d'aquí cap a la Font des Pi, on deixàrem els cotxes i començàrem a caminar. El camí s'enfila de valent fins arribar al Coll des Carnisseret. D'aquí amb petita davallada seguïrem fins arribar a un altre coll, tancat per una paret que no botàrem, i d'aquí fins a un tercer coll on s'hi troba l'Era des Moro.

Baixàrem per dins l'alzinar, on ens topàrem amb grapat de sitges, fins arribar al coll d'Estellencs. Seguidament enllaçàrem amb el camí vell que va d'Estellencs a Puigpunyent i un poc més endavant ens desviàrem cap a l'esquerra i d'aquí fins que arribàrem al Pas de s'Enqueja; en haver pujat el pas ja fôrem al cim dels Puntals (898 m).

Des d'aquí gaudírem de les magnífi-

ques vistes de la Serra. Després donàrem compte del que cadascú duia dins la motxilla.

Repenguérem la marxa cap al Pas de sa Rata fins que tornàrem trobar el camí de Puigpunyent. Més endavant a l'esquerra vérem les marjades i les runes de l'ermita de sant Onofre. Llavors passàrem per sa taulera i d'aquí fins a la possessió de Son Fortesa i Puigpunyent.

L'AGRUPACIÓ CULTURAL PER LA CONTINUÏTAT DE SOMRÀDIO

5.- Que hi estigui garantida la llibertat d'expressió i s'abandoni la pràctica de la censura tant de cançons com de notícies.

Per qualsevol informació vos podeu dirigir a :

PLATAFORMA SOM I SEREM:
www.somiseremradio.org
correu@Somiseremradio.org

Assabentats del tancament de SOMRÀDIO i amb el perjudici que això suposa tant per als treballadors que queden al carrer com per la llengua i la cultura de les Illes Balears (ja que és l'única emissora que les fomenta), i a més un atemptat molt greu a la llibertat d'expressió i la independència informativa. La nostra entitat demana als responsables del Govern de les Illes Balears:

- 1.- La continuïtat de les emissions de SOMRÀDIO.
- 2.- El manteniment dels llocs de feina dels professionals que hi treballen i la recuperació dels llocs que s'han destruït recentment.
- 3.-La solució definitiva de la manca de cobertura legal que afecta l'emissora.
- 4.- L'augment dels recursos econòmics i humans que s'hi destinen, per apostar clarament per una ràdio pública de la millor qualitat.

ESTANC CA NA JAUME

Tabac - articles de regal
papereria - llibres
i tota classe de revistes
i diaris

Carrer Sant Roc, núm. 2
PORRERES

PLUVIOMETRIA

Germanes Barceló-Crespí

OCTUBRE 2003

Dia 14.....	12,10	litres/m2
Dia 15.....	08,20	litres/m2
Dia 17.....	34,00	litres/m2
Dia 18.....	05,80	litres/m2
Dia 21.....	03,50	litres/m2
Dia 24.....	01,60	litres/m2
Dia 25.....	04,30	litres/m2
Dia 27.....	15,70	litres/m2
Dia 31.....	15,80	litres/m2
Total	100,80	litres m2

NOVEMBRE 2003

Dia 12.....	01,00	litres/m2
Dia 15.....	00,60	litres/m2
Dia 16.....	05,20	litres/m2
Dia 17.....	00,20	litres/m2
Dia 20.....	01,50	litres/m2
Dia 23.....	12,30	litres/m2
Dia 24.....	01,20	litres/m2
Dia 25.....	14,40	litres/m2
Dia 26.....	00,30	litres/m2
Total	36,70	litres m2

BAR - RESTAURANT

N'Hereveta

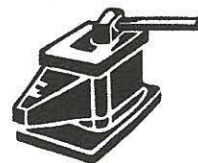

MENJAR A LA CARTA

de 13.00 h. a 15.30 h. i de 20.00 h. a 23.30 h.

ENTREPANS / PA AMB OLI / HAMBURGUESES
GELATS / BATUTS / SUC DE TARONJA NATURAL

Camí de Marina, s/n - 07260 Porreres - Tel. 971 168 464

FERRERIA CAN BATXÀ

TOT TIPUS DE FEINA I ARTESANIA EN FERRO

PAU JOAN CASAS JULIÀ

C/. Pare Molina, 9 - baixos - 07260 PORRERES
Telèfons: 971 166 645 - 636 610 211

ÉS UNA REALITAT: CLIMENT GARAU I JUAN -MARIÓ- fill il·lustre de Porreres

Agrupació local del PSM-Entesa Nacionalista

Com molts de vosaltres sabreu, el grup municipal de PSM de Porreres va presentar una moció el passat dia 23 de desembre de l'any 2002 a l'Ajuntament de Porreres, en sessió ordinària del Ple, de condemna i repulsa contra l'aixecament militar de 1936 per mostrar la solidaritat i el suport als familiars de les víctimes tràgicament desaparegudes o represaliades per la dictadura franquista. Aquesta moció s'aprovà per sis vots a favor i quatre abstencions. Volem recordar especialment el punt quart dels acords: *"Concretar el reconeixement de forma institucional a través d'actes públics i amb un merescut homenatge al batle Climent Garau i Juan i els seus regidors, en representació de tots aquells que varen morir i de les seves famílies, per aconseguir rescabalar la injustícia pública que han rebut durant tants d'anys."*

La memòria històrica entorn al destí dels republicans porrerencs i les seves famílies que foren víctimes de la repressió en començar l'aixecament militar contra la II República Espanyola (1931- 1936), durant la Guerra Civil Espanyola (1936-1939) i durant el franquisme (1939-1976) ha estat moltes vegades amagada, silenciada i les seves conseqüències minimitzades. Fins a l'extrem que amb més de 25 anys de democràcia encara no s'havia fet cap gest institucional per reconèixer i considerar el patiment d'aquestes famílies.

Des del Partit Socialista de Mallorca (PSM-Entesa Nacionalista), com a defensors d'un sistema democràtic i de participació ciutadana, convidarem a tots els grups polítics a assumir el compromís d'incorporar el seu record a la nostra història, perquè mai més els noms dels porrerencs que varen morir per a la defensa d'un projecte de modernitat i de participació cívica a favor de la igualtat entre els ciutadans de la nostra terra siguin oblidats.

Per aquest motiu, el passat dia 17 de novembre, amb la presència d'un nombrós públic, presentarem per mitjà de la Regidora del grup municipal del PSM-Entesa Nacionalista, Joana Mora i Cerdà al Ple extraordinari d'aquest Ajuntament la següent proposta: *"Iniciar els tràmits per començar el procés de nomenament del batle Climent Garau i Juan com*

a FILL IL·LUSTRE de la vila de Porreres en representació de totes les víctimes de l'aixecament militar franquista".

El ple de l'Ajuntament acordà per unanimitat, iniciar el procediment. Per aquest motiu es va constituir la comissió de seguiment del procés, que estarà presidida pel regidor de cultura, Bernat Bauçà i Garau, a més de les regidores/ors Margalida Rosselló Salleras, Joana Mora Cerdà i Antoni Palerm en representació de cadascuna de les forces polítiques que tenen representació al consistori. L'acta oficial de declaració de Climent Garau i Juan com a fill il·lustre de la vila de Porreres, tindrà lloc a principis de l'any 2004.

Per tant, és un gran satisfacció poder fer-vos arribar aquesta bona notícia. Esperam la participació de tot el poble, per tal de fer un sentit i merescut homenatge a la figura de Climent Garau Juan -Marió- i a tots els porrerencs que moriren víctimes de la guerra de la Guerra Civil Espanyola.

Sens dubte, es tracta d'un procés de recuperació històrica i democràtica, i una fita que suposa que el nostre poble compensi d'alguna manera tot el dolor i el sofriment que patiren ell i els seus companys que moriren víctimes d'una guerra entre germans. El poble que reconeix la seva història, amb els seus encerts i les seves errades, enalteix i honra la memòria dels seus ciutadans més esforçats, creix amb honestetat, comprensió i dignitat.

SABEU QUE...

...el Llum d'Oli ja ha complert 25 anys? Un quart de segle d'informació amb la nostra llengua, això sí, amb algun contratemps, alguna pausa, i alguns alts i baixos. Al cap i a la fi la vida és això. Moltes de gràcies a totes les persones que ho han fet possible.

...el Govern balear ha tancat l'emissora de SOMRÀDIO, l'única en la nostra llengua i l'única que promocionava la nostra música i la nostra cultura? Va fer fora els seus treballadors amb l'excusa de la il·legalitat de la freqüència.

...si no anam vius i quedam mans aplegades correm el perill de quedar-nos també sense les emissions de TV3 i K33 de Catalunya? A canvi ens haurem de menjar un "canal autonòmic balear" que no tindrà per on agafar i on el PP farà i desfarà al seu gust.

...els tres fills del president Matas estudien i viuen a Madrid? En català no, per suposat. I podent triar escola sense cap problema.

...el nostre president fou nomenat amb títol honorífic, ambaixador del País Valencià? *I es miot riu que te riu.*

...Porreres no pertany a Mallorca? Demanau-ho als d'UM que s'abstenen en el tema de les autopistes perquè no passen per Porreres. Per ara!

... amb els vots a UM i a PP els porrerencs donam el vist-i-plau a la destrucció de Mallorca? i mentre els qui havien de "mirar per Mallorca", es veu que miren per ca seva!

...els responsables de l'equip ciclista Illes Balears, que ha costat 6 milions d'euros, van oferir un lloc en el equip a Joan Llaneres a canvi de no cobrar res? Quin morro, quina barra, quina vergonya... El ciclista porrerenc va mostrar públicament la seva indignació.

...un d'aquests responsables, representant del govern, un regatista de primer ordre en el seu temps, també com en Joan va haver d'emigrar per falta de suport de les institucions d'aquí? Ara en Pepote, a canvi d'un bon sou, dóna la cara i fa la feina bruta, i vengam turistes cap aquí.

...allò de la copa Amèrica de Vela només va ser una patinada? Una caiguda de la bicicleta pot ser pitjor.

...en Douglas també se'n dur un bon tros d'aquest pastís? I vengam turistes cap aquí.

...en el 50 Congrés d'ABTA, els majoristes varen recomanar turisme de masses per a les illes, a la vegada que reclamaven als responsables de l'oferta complementària que abaixessin els preus? I el peix gros es va menjar el petit, i "colorín, colorado..."

...tot plegat és una vergonya? Al cap i a la fi tenim el que mos mereixem.

...n'Aznar va dir "ojo" amb Esquerra Republicana? "Ojo por ojo i diente por diente". Tanmateix el s'han hagut de menjar. Des del passat 5 de desembre i després de 19 anys, els republicans tornen a presidir el Parlament de Catalunya. Dies més tard en Maragall fou elegit president de la Generalitat, i en Carod Rovira conseller en cap. CIU i el PP, les dretes, a l'oposició.

...en una conferència donada en el Club Siglo XXI a Madrid, Jaume Matas va dir entre d'altres animalades, que els republicans catalans volien annexionar les Illes Balears a Catalunya? Pobres els catalans, que no poden viure sense nosaltres, i els mallorquins que en general tenim tantes simpaties per ells. I això serà l'Havana!

...tant hi ha d'allà aquí com d'aquí allà? Idò això és el que no entenen els espanyols, que n'hi hagi que no s'hi sentin i que per tant no ho vulguin ser, i per això el govern espanyol criminalitza i desqualifica qualsevol nacionalisme que no sigui el seu, basant tots els seus arguments en la constitució.

...aquesta constitució que ara just ha complit 25 anys, ens enganyaria molt que actualment fos aprovada? Molts no la varen llegir, i a més la majoria anaren a votar amb la incertesa del que passaria.

... totes les forces polítiques menys el PP en recolzen una reforma de la constitució? Sempre d'acord amb el moment actual polític i social que estem vivint.

...el PP balear es va quedar tot sol a l'hora de condemnar el pla independentista del Govern Basc? El

PSOE, PSM, i EU/els Verds hi votaren en contra, i UM s'abstingué. I el PP tot sol i amb sos peus per endavant. En el seu pla, el pla de n'Aznar, no cal discutir-lo ni molt menys condemnar-lo.

...els tennistes espanyols que disputaren la final de la Copa Davis amb Austràlia com a rival, i a dins camp australià, quedaren astorats quan a l'hora de sonar l'himne espanyol, el que sentiren fou l'himne republicà Riego? Després del petit i agradós concert, el trompetista es va quedar tan panxo, i els jugadors espanyols quedaren tan astorats que no rascaren bola.

...el passat 1 de desembre el Congrés espanyol va retre un merescut homenatge a les víctimes de la Guerra civil i dels anys posteriors de franquisme? El PP va ser l'únic partit que no s'hi va sumar, esgrimint que això era tornar remoure el passat. És clar, el seu present, i el nostre fumut futur. L'acte va acabar amb un rotund "No a la guerra", en clara al·lusió al conflicte armat que s'està vivint actualment a l'Iraq.

...dins UM baixen aigües remogudes? El sector crític de na Munar, del qual entre d'altres en forma part el nostre batle, creu que el PP davall davall va a la seva, i que totes les castanyes i andanades són pel seu partit, a més de no veure amb bons ulls l'evolució d'UM arran del pacte. Mig any ha bastat per sorgir desavinences.

... na Munar va excloure tot aquest sector de la seva candidatura, l'única que es va presentar al Congrés d'UM el passat 13 de desembre? Guanyar a moltes.

...en aquest Congrés, el porrerenc Damià Nicolau en fou elegit secretari general del partit? Nicolau, a

pesar que va votar en contra del pacte PP-UM, pareix estar si no lluny, al marge del sector crític, i sembla tenir tota la confiança de na Munar. En aquest congrés també s'havia de debatre la postura a prendre de cara a les eleccions generals.

...el PSM, EU/ELS VERDS i ERC varen arribar a un acord per concorre conjuntament a les eleccions? La millor opció en un "país" de dretes.

...s'ha empedrat l'espai de davant La Creu?. Segui de qui sigui, la iniciativa és bona.

...s'ha condicionat la placeta del Pou Florit i s'ha restaurat el coll del pou?

... s'intenta solventar la problemàtica sorgida entorn de la gestió dels bars de la superberbena i torrada de Sant Roc en mans de les associacions de pares i mares de les dues escoles? Pel bé de tots, s'hi hauria de trobar una solució.

... na Munar ha demostrat que no té cap casta d'idea de quin país vol i s'ha juntat amb el PP per conveniències? A qualcú de Porreres li haurien de pujar els colors, i no només posar-se camisa vermella en dies assenyalats.

... hi ha regidors hipnotitzadors i clarividents, altres que són miops, altres que s'haurien de posar ulleres i audífons i altres que no saben on s'han ficat?

... a Porreres hi ha joves d'UM-PP que van ben sobrats? Mirau sinó quina carrerassa que fan amb molts de vots i pocs escrúpols!

...el Consell de redacció del Llum d'Oli us desitja a tots i totes unes bones festes i un venturós 2004.

PORRERES - tlf. 971 64 73 16

NOVA JUNTA DIRECTIVA A L'APA DEL COL·LEGI VERGE DE MONTI-SION

L'APA del Col·legi Verge de Monti-sion ens va fer arribar el passat mes de novembre una nota on donava compte de la renovació de càrrecs a la Junta Directiva i que queda de la següent manera:

President	Antoni Sastre Bauçà
Vicepresident	Pep Rotger Florit
Tresorera	Dagmar Fuss
Secretària	Antònia Nicolau Sastre

Vocals	Tina Rosselló Mora
	Margalida Mora Mora
	Joan Sorell Mora
	Hortensia Rodríguez
	Lidia Bonet Amor
	Cati Roig Salleres
	Carlota Pinteño Gómez
	Joan Rosselló Julià
	Antònia Vidal

NOU CONSELL PARROQUIAL

A principis del passat mes d'octubre, tal i com estava previst, es varen celebrar eleccions per renovar el Consell Parroquial. Les votacions es dugueren a terme tant a la Parròquia com a Sant Felip, hi participaren 413 persones amb 17 vots nuls.

Foren elegits :

Margalida Barceló Mates
Joana Karmany Jaume
Sebastià Melià Mora
Bartomeu Mora Mesquida
Mª Antònia Nicolau Rosselló
Catalina Sastre Fuster
Antoni Servera Mesquida

A aquests s'hi han d'afegir els que continuen formant part del Consell durant tres anys més:

Antònia Mas
Catalina Colom
Catalina Oliver

Sor Maria Barceló
Maria Mates
Mª Magdalena Viedma
Maria Adrover, en representació del grup de catequistes de nins i nines, nomenada per lliure designació del Rector.

En una primera reunió quedaren constituïdes les Comissions de la següent manera:

Acció social: Mª Magdalena Viedma, Catalina Oliver, Maria Mates, Margalida Barceló i Sor Maria Barceló.

Neteja i manteniment: Catalina Sastre, Bartomeu Mora i Antoni Servera.

Catequesi infantil i joves: Joana Karmany, Antònia Mas, Catalina Colom i Maria Adrover.

Litúrgia i celebracions: Sebastià Melià, Catalina Sastre i Mª Antònia Nicolau.

Mitjans de comunicació: Joana Karmany i Mª Antònia Nicolau.

PERRUQUERIA

extensions
tallats de moda
tints
banys de color
tota casta de metxes
moldejats
desarissat
recollits
núvies
comunions
etc...

Non Estil
PERRUQUERIA I ESTÈTICA

UNISEX

ESTÈTICA

depilacions
neteja cutis
decoració d'ungles
tint de pestanyes
moldejats de pestanyes
massatges
manicures
pedicures
maquillatges

obert de dimarts a divendres de 9 a 12 i de 15 a 20 h - dissabte tot el dia
C/ Passaratx, 114 - Tel. 971 166 646 - PORRERES

MARGALIDA ROIG FONT, NOVA BIBLIOTECÀRIA

Margalida Roig Font, una porrerrenca de 24 anys, ha estudiat Dret i li manquen 4 crèdits per acabar la carrera. Ha estat elegida recentment per ser la bibliotecària de la Biblioteca municipal de Porrerres. Davant una sèrie de preguntes que li vaig fer, na Margalida es va mostrar molt animada, il·lusionada i amb moltes ganes de fer feina.

És va assabentar de la nova plaça gràcies a Porrerres Ràdio. Em comentà que no ha tingut cap experiència de dur el capdavant del funcionament d'una bibliote-

Joana Mª Julià

ca, però sí com a usuari, ja que durant la carrera és on hi ha passat més hores.

Quins són els teus objectius, projectes?

A la biblioteca hi ha el col·lectiu infantil-juvenil que hi està bastant arrelat però que s'ha de potenciar i mantenir encara més.

Per altre banda em fa ganes iniciar un projecte, que seria una "bebeteca", amb l'objectiu d'introduir els infants més petits, de 0 a 3 anys. Es destinaria un espai on els pares amb els seus fills disposarien de material didàctic, llibres de tela, de cartró, de plàstic que no es facin malbé. D'aquesta manera seria el pare qui disposaria d'un servei per començar a introduir al seu fill en aquest món dels llibres. Aquest material és molt il·lustratiu, on el nin aprèn mitjançant les imatges.

Una altra activitat per a nins és l'hora del conte; na Margalida convidaria a professors, pares, voluntaris a llegir un conte una o dues vegades al mes.

I per a la gent de mitjana edat o gent gran?

Pens que és molt important que la gent

del poble conegui el funcionament de la biblioteca, i que una bona manera seria publicant novetats al Llum d'Oli.

Novetats

Falsa Identitat, Sarah Waters

Onze minuts, Paulo Coelho

Espècies protegides, Ferran Torrent

El silenci dels arbres, Eduard Marquer

Infantil:

El rei Carnestoltes i la vella Quaresma, Núria Figueres.

Banyeta, Teresa Duran, Neus Bruguera.

Pròximament hi haurà pel·lícules en DVD.

Na Margalida em comenta que actualment hi ha un bon nombre d'usuaris gràcies a la tasca feta pels antics bibliotecaris i que ella pretén mantenir i augmentar.

Parlàrem també del Centre Universitari; ara mateix funciona molt bé i són molts els estudiants que l'utilitzen, però vol recordar també, que aquest servei està a l'abast de tota la gent del poble, siguin o no estudiants.

ILG FUSTERIA
LLITERAS GARI

Portes i Cuines fetes a mida

C/. Major, núm 61 - 07260 PORRERES (Mallorca)

Taller: Ctra. Porrerres - Montuïri, Parcela 250

Telef. i Fax 971 16 84 66

Bar Pub
ES FAROLET
L'Almoina, 58 - PORRERES

IN MEMORIAM III

Miquel Gil Veny (Rubí)

Escolà major de Nostra Senyora de la Consolació de Porreres

Damià Duran

L'estil personal de l'humor d'en Miquel destil·lava, adesiara, un pèl d'ironia, cosa que donava a la seva paraula un tast hàbil i xocant. Ens divertia perquè, inesperadament, sabia capgirar el sentit tràgic de les coses. Emperò, durant l'entrevista de 1994, els problemes de l'administració local de l'Església, feren que la seva habitual fantasia es transformàs en inquietant mal humor.

- Quina col·laboració tens com escolà?

- No tenc escolanets, abans en sobraven. Des del 1957 tot això ha canviat molt. Es nins tenen molta de feina ara. Escolanets? Pels funerals no tenim ningú. Un té judo, s'altre "ajedrez", s'altre ha d'estudiar, es seu amic va a futbol...I es pensament de sa gent també ha canviat molt. No és tant religiosa. Té una manera diferent d'entendre sa religió, per ventura més viscuda. Es joves no s'aferren...Ve poca gent a l'església.

- Què farem, si això no canvia? Què serà dels grans temples i monuments religiosos?

- Se'n faran museus. Es govern se n'haurà de fer càrrec. Això és un poc depriment pels que hem viscut sa religió. És el món que bo duu. Fa llàstima. Anam cap a un materialisme generalitzat. És un altre pensament. Emperò l'Església a vegades...Se feia abstinència de carn menjant un cap-roig o una llagosta i et prohibien posar un poc de saïm dins uns fideus escalivats.

O sigui: incoherència total. Allò no tenia sentit. Quan es mori aquesta

generació vella i adulta...hi ha Església per vint-i-cinc anys. Crisi de capellans, crisi de vocacions, crisi de fidels. Tota aquesta crisi s'ajunta. Allò que és defora és també a dedins. Si et fixes amb sa gent que ve...És una llàstima.

- En els actes litúrgics hi endevines maneres teatrals?

- Es Davallament i es Lavatori dels apòstols es pot dir teatre i litúrgia. Es Davallament és més teatre però la litúrgia del Divendres Sant és molt seriosa, se fa ben feta, hi ve molta de gent. Després se fa es Davallament que ja és més comèdia i després sa processó que ja és més folklore.

- Consideres que l'oci i la religió van mesclats?

- Sí, moltes vegades. Jo distingesc la litúrgia des teatre. Dins l'església no s'hi fan altres actes teatrals com no siguin es de sa Setmana Santa. Es Davallament és aquí més teatre que litúrgia. Hi ha massa truí. S'entén més com espectacle. Rentar es peus als apòstols ho consider litúrgic perquè el Bon Jesús ho va fer així, en canvi sa processó no. Sa processó del Corpus és s'única processó litúrgica. Tantes de confraries per Setmana Santa donen pas a una mica de comèdia.

- Te'n recordes de ses roncadores dins l'església?

- Si. Es Divendres Sant les feien roncar. S'horabaixa. Tenien un sentit de commemoració des renou quan va morir el Bon Jesús al Gòlgota, després d'ex-

pirar, saps? És allò que les roques s'esquerdaren i la terra tremolà. Pel faç n'hi havia de roncadores. Quan jo era nin n'hi havia una de molt grossa de roncadora a Sant Felip, però pels nins eren més petites.

- Què pots dir-me del toc de queda i la importància de les campanes?

- Es toc de queda va desaparèixer durant es Moviment, devers el trentassis. Ara no tenen tanta importància ses campanes, però abans sí. Quan jo vaig

començar, l'any 1957, ja les tocava a partir de les cinc i mitja des matí perquè sa gent vengués a missa primera. I quan posaren sa missa primera a les cinc i mitja, les començava a tocar a les cinc. Mos aixecàvem abans d'anar enlloc. Hi havia es refrany: "M'he aixecat primer que s'escolà". Abans, després de missa primera, tocàvem ses Avemaries, també es migdia, i es vespre...i es rosari. Es divendres trenta-tres campanades a les tres. I a la una

i mitja, cada dia, tocàvem vespres, que era es senyal perquè es picapedrers s'hi posassin (a fer feina).

- Si es rellotge des campanar desaparegués faria molta falta?

- Sí, és clar que en faria de falta. Sa gent el mira. m'hi he fixat perquè hi ha temporades que va malament i sa gent em diu: "Iiii... que no anau bé?" I

es lo que va més bé de l'església.

- Feis els actes amb sa nostra llengua?

- Sí, en mallorquí, a no ser qualche funeral o boda de gent de fora.

- Què et sembla sa participació del poble a l'Oferta?

- Durant l'Oferta Aires de Montis-sion

ofereixen es seus balls i es poble ofereix fruits, flors, es pa i es vi...i dos ciris. Això per ses festes grosses.

Vet ací el testimoni d'un home seriós i eficaç en hores de culte. Tot havia de quedar bé i estar al seu lloc, però fora del temple, sabia divertir-nos fent-nos participar alhora de l'absurd i el reial, del seriós i del fantàstic.

DISTINCIONS A PORRERENCS I PORRERENQUES SOCIS DE L'AGRUPACIÓ

Joan Sorell i Juan va ser distingit pel col·legi Sant Josep Obrero, en un acte de reconeixement a tots els que havien estat directors del centre o de la filial, amb motiu de celebrar-se el 50 aniversari de la fundació del col·legi. L'acte va tenir lloc el 25 de juny en el transcurs d'un sopar que tingué per escenari l'auditori del Poble Espanyol de Ciutat.

Maria Barceló i Crespí, el passat mes d'octubre va ser nomenada Acadèmica Corresponent de la Real Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, tot reconeixent la seva trajectòria acadèmica i investigadora a l'àmbit universitari.

Joan Barceló i Bauçà, l'home del temps, va merèixer una distinció per part de la cadena de ràdio COPE,

reconeixent-lo com a persona popular per la tasca que porta a terme tant a la televisió com a la premsa en relació a la cultura popular.

Damià Nicolau Ferrà, en el transcurs del Congrés d'UM que va tenir lloc dia 13 de desembre, va ser nomenat Secretari General d'aquest partit.

PER MOLTS D'ANYS !

Maria Barceló i Crespí

Per les festes de Nadal de l'any 1978, des de l'Agrupació Cultural, sortien al carrer uns fulls, a manera de felicitació nadalenca, que amb el temps es convertirien en la fita remota de la revista LLUM D'OLI.

Amb aquest mateix nom, els dits fulls pretenien iniciar una publicació que de qualche manera digués les coses pel seu nom atès que s'entrava de ple en una etapa democràtica després dels penosos quaranta anys de dictadura franquista. Calia eixir de la foscor il·luminar un futur esperançant encara

que fos mitjançant la fluixa claretat d'un llum d'oli. Vet ací el símbol del títol.

Ara, quan es compleixen els vint-i-cinc anys, i amb la perspectiva que dona el temps transcorregut, hom ha de convenir que LLUM D'OLI és un referent per a Porreres.

Les seves pàgines han donat a conèixer notícies i imatges d'ahir i d'avui sempre amb la finalitat de saber més i millor sobre el nostre poble i sobre Mallorca, han estat obertes a opinions

de tot caire i han permès desfil·lar-hi persones de tota condició.

La revista avui és reconeguda en el marc de la premsa de la Part Forana i cada número demostra més la seva consolidació. Durant aquests vint-i-cinc anys tot això ha estat possible gràcies a un grapat de persones desinteressades, que no han volgut plànyer esforços, que han sabut mantenir la il·lusió i que han cregut amb la nostra terra i amb la nostra cultura.

Per molts d'anys !

I JA SÓN 25 ANYS

Per reviure un quart de segle de "Llum d'Oli"

Joan Barceló i Bauçà

Els darrers dies de l'any 1978, en plena transició democràtica, va sortir el primer número de la revista que teniu a les vostres mans. Poca cosa hi vaig fer en aquell primer exemplar. Amb el temps, el "*Llum d'Oli*" m'arribaria a donar maldecaps i alegries a parts iguals. Record que un dels seus creadors, en Maties Lladó, el dugué tot feliç i content en aquella reunió de la junta directiva de l'Agrupació Cultural. Pretenia ser una felicitació nadalenca -una mica original si que ho era- que l'hauríem d'enviar als socis. D'allò, ara en fa 25 anys. Mig en broma, mig en sèrio, fent referència al nom que li posarem, qualcú va apuntar que el seu lema promocional hauria d'haver estat "*Llum d'Oli: poca llum i moltes taques*". Rient, rient, allà es va posar en marxa la primera publicació escrita íntegrament en català que es publicava a Porreres.

ELS PRIMERS ANYS DE LA TRANSICIÓ DEMOCRÀTICA.

Eren els primers anys, com he dit abans, els primers anys de la transició democràtica i aquesta iniciativa va representar un pas

endavant cap a la normalització de la llengua, la vida del poble i també de les seves llibertats. Tot i que la data oficial va ser el desembre, el primer número va arribar a les cases de Porreres els primers dies de gener del nou any 1979. Aviat em vaig convertir en un dels seus impulsors. La creació d'una revista, des de que era atlot petit, havia estat un dels meus somnis i m'hi vaig dedicar en cos i ànima, com tants d'altres que ara seria llarg de citar. El "*Llum d'Oli*" durant els primers anys de vida va desenvolupar una funció important en la promoció de la llengua i la nostra cultura.

MOMENTS DESTACATS

D'entre els esdeveniments més destacats de la revista voldria citar els canvis de paginació i edició, primer de forma casolana, imprès a Petra, després augmentant el nombre de pàgines i millorant la confecció. Mentrestant, arribava la integració oficial dins l'Associació de la Premsa Forana que ens va donar un status de publicació seriosa, ben agerm anada i reconeguda per les autoritats. Excepte, clar, per les autoritats porrerrenques que ens veien com un col·lectiu perillós i de idees excessivament revolucionàries. Vaig dirigir uns anys la revista ("coordinador" en dèiem) perquè el càrrec de director el trobàvem massa pretensions. Aquell paper amb el temps, va entrar dins la incertesa i la pròpia apatia. La seva continuïtat i futur perillaren. Un cop renovada l'Agrupació, que garantí la continuïtat, el "*Llum d'Oli*" es va tornar rel·lançar.

SERVEI CULTURAL

Si el nostre butlletí encara existeix és, precisament, perquè el poble de Porreres

va iniciar la recuperació de les seves llibertats i els seus drets. Aquest fet històric ha marcat sens dubte positivament i de manera rellevant la història del "*Llum d'Oli*" fins als nostres dies. La revista ha passat per alts i baixos, però sempre s'ha mantengut fidel a la seva responsabilitat de servei cultural. Ha representat una opció plural i integradora per a tots els porrerrenques que han volgut escriure, ajudant activament en la normalització lingüística de la nostra vila. Varem ser en aquest camp els primers, i ens hem de sentir orgullosos.

AL JUTJAT DE PAU

Reviure, al cap de 25 anys, aquells altres anys, plens d'eufòria i entusiasme, em desperta sentiments entranyables. L'aventura de donar vida a una revista no és senzilla. J'ajunten els records. Per una banda de feina fins a altes hores de la nit, per l'altra el goig i les penúries que resulten difícils de valorar i d'oblidar. Poder reviure fent una rialla aquells moments que no en teníem cap quan el batle, Francesc Sastre, ens va dur al Jutjat de Pau per posar-nos una denúncia que, amb bon sentit comú, llavors va retirar. En aquell temps ens havíem posat caparruts en contra de la via de cintura. L'exercici del periodisme local sempre ha tenguut arestes punyents. Sense pressions (i a vegades amb cops baixos) la tasca d'aquests 25 anys no hauria estat tant il·lusionant. Així va néixer aquesta publicació que ara fa les noccs d'argent. Després d'aquests anys -i és una opinió personal- crec que s'ha donat molt de llum i s'han fet poques taques. Qualcuna, en tot cas.

EL FUTUR ES FA A CADA NÚMERO

Encara ara el "Llum d'Oli" presenta una línia editorial que no ha oblidat la seva història, tot i que això l'obliga (i ens obliga) a superar-se a cada nou exemplar que surt. No podem viure del passat. Cada número representa fer un salt cap al futur. Porreres necessita el "Llum d'Oli" però aquest demanda constantment nous lectors i nous col·laboradors.

Hem de fer possible, entre tots, que la revista pugui competir, en igualtat de condicions amb altres revistes locals que

actualment s'editen en català a la nostra illa. Vint-i-cinc anys de sortir cada dos mesos al carrer són fruit de moltes hores de dedicació i esforços, amb la qual cosa no podem més que sentir un gran respecte i reconeixement per la feina feta.

UNA PREMSA IMPORTANT

Ens hem de felicitar tots per haver fet possible aquesta fita tan significativa d'arribar al quart de segle d'existència. Aquest legítim orgull és patrimoni d'una veritable legió d'anunciants, lectors, entitats i col·laboradors que, al llarg d'a-

quests anys, han desfilat pel "Llum d'Oli". Ha fet 25 anys i esperem que en pugui fer molts més. Mai el conjunt d'una publicació no és obra d'un parell de persones o d'una persona tota sola. Tot al contrari; sempre és un teixit que entre molta gent hem de confeccionar. Tot plegat ens duu també a la importància de la nostra premsa local. És per aquest motiu que els 25 anys de vida de la revista ens omplen a tots d'orgull i satisfacció. Estic convençut que la feina d'aquests 25 anys és la millor base de cara al futur.

25 ANYS DE LLUM D'OLI, UN BLE BEN VIU

Miquel Company Florit

A una passa de les festes de Nadal i cap d'any, una multitud de gent s'embarca cada any en la litúrgia del consum, de les festes nadal·lenques i felicitacions tradicionals per commemorar una cosa tan hermosa però tan difusa, com és la felicitat i la joia d'aquests dies.

Ara fa 25 anys en va començar una altra de ben diferent: felicitar els responsa-

bles de la revista *Llum d'Oli* per aquesta consecució. Any rera any, els porrerencs i porrerencs i, 25 anys són molts, es troben amb la revista per aquestes festes, la qual cosa ens recorda que existeixen litúrgies que, també, mereixen celebrar. Des d'aquell 1978, any en que es va aprovar la Constitució espanyola, una sèrie de persones crearen el *Llum d'Oli*, que ben aviat, fou una de les primeres revistes que promogueren l'Associació de Premsa Forana de Mallorca i que, curiosament, han anat coetànies en el temps. Ben aviat aquell *Llum d'Oli* va anar cremant i, avui, la flama continua ben viva.

Ara fa, també, uns anys vaig felicitar la gent de l'Agrupació per celebrar els 50 primers números de la revista. En aquella felicitació recordava que darrera de qualsevol iniciativa, en aquest cas l'edició del *Llum d'Oli*, hi ha unes persones

físiques —decidides, valentes, que creuen en el poble— i que desinteressadament han aconseguit aquesta fita. És una fita més que omple més el dinamisme sociocultural del poble de Porreres i, tot això gràcies a l'Agrupació Cultural; però, el *Llum d'Oli* és, també, una referència en premsa, d'aquesta 'petita', d'aquella premsa forana, aquella que, fa anys, creà un hàbit de lectura en català i, a més, va aproximar la informació als ciutadans dels pobles de Mallorca.

Més o manco n'he vist la seva evolució des del principi, i el *Llum d'Oli* no s'ha esvaït, va cremant amb una flama ben vitenca i, esperem que els porrerencs/enques sapiguin reconèixer la revista com una part més del patrimoni cultural de Porreres.

Felicitats i moltes als seus responsables.

Molts d'anys

XXV ANYS DE LLUM D'OLI II NOTICIARI PORRERENC 1996-2003

Gaspar Barceló i Barceló

Ara fa cinc anys, novembre 1998, que amb motiu del vintè aniversari del "Llum d'Oli", vaig recopilar a nivell personal les notícies que creia més importants o curioses, i que a nivell històric, popular, esportiu, quotidià, entre d'altres, quedaven reflectides com una petita part de la història de Porreres a les pàgines de la revista que aleshores feia vint anys que editava l'Agrupació Cultural de Porreres. Vaig acabar el recull un any més tard, novembre 1999. Aquest primer recull comprenia notícies des del primer número fins al 51 i ara que el butlletí de l'Agrupació ja ha complert els 25 anys i que ens apropam a la xifra màgica del nº 100, crec interessant reprendre la tasca, encara que les notícies siguin més recents, però no per això menys importants. Per començar, aquí teniu un recull d'algunes de les notícies i alguns dels fets que al llarg de l'any 1996 el Llum d'Oli se'n va fer ressò.

Any 1996

PP I UM enfrontats pel tancament de l'escorxador municipal. **Llum d'Oli nº 52**

Vint anys de PSM (1976-1996). El passats dies 16, 17 i 18 de febrer a la sala Polivalent es va fer l'exposició commemorativa del vintè aniversari del PSM. **Llum d'Oli nº 52**

El 31 de març, diumenge de Rams, "La Passió a Porreres" del Grup Foganya, va reunir al voltant del Lloc Sagrat a més de sis-centes persones. **Llum d'Oli nº 53**

El passat divendres 12 d'abril l'Audito-

Concert de Biel Majoral a l'Auditori

ri municipal va acollir un recital del cantautor Biel Majoral. Acompanyat pels seus excel·lents músics, Majoral va interpretar tonades, romanços, i cançons de brega. L'acte va ser organitzat conjuntament per l'Agrupació Cultural i el Grup d'Esplai. **Llum d'Oli nº 53**

Quasi 500 monitors de tots el indrets de Mallorca participaren el passat 27 d'abril a la festa del XV aniversari del Grup d'Esplai de Porreres que es va celebrar a l'Auditori. **Llum d'Oli nº 53**

Dia 1 de maig surt al carrer el diari Balears, l'únic diari de les illes escrit en català. **Llum d'Oli nº 53**

El batle de Porreres estudia oferir la cantera de Son Monagrí per les cendres de Son Reus. **Llum d'Oli nº 53**

Joan Llaneres guanya dues medalles d'or al campionat del món disputat a Cali, Colòmbia. **Llum d'Oli nº 53**

Un porrerenc esquarтерat. La noche del 1 al 2 de julio de 1884, se halló el cuerpo descuartizado de D. Rafael Roselló lego exclaustro natural de Porreras. **Llum d'Oli nº 54**

Per iniciativa d'un grup de particulars i amb el consentiment del Consell parroquial s'ha acordat iniciar les obres de remodelació de les antigues païsses de Monti-sion. **Llum d'Oli nº 54**

Cristòfol Soler ja no és el president, l'han fet fora. **Llum d'Oli nº 54**

Segons notícia apareguda al diari Balears el passat 7 de juny, s'ha retrobat un llibre corresponent a un padró de Porreres del 1822. **Llum d'Oli nº 54**

Mor Antoni Tous, un gran impulsor de l'esport porrerenc. **Llum d'Oli nº 54**

Les lletres catalanes estan de dol. Moren entre d'altres, els escriptors

mallorquins Miquel Àngel Riera i Damià Huguet. **Llum d'Oli nº 55**

L'Agrupació Cultural celebra el seu 25è aniversari. Una exposició en el local social i un sopar-festa a Monti-sion en foren els actes més destacats. **Llum d'Oli nº 55**

Vi de Porreres a Lloret al segle XVIII. Una prova documental ens mostra com un convent de Lloret es proveïa de vi de Porreres cap allà 1780. **Llum d'Oli nº 55**

Detecció de persones majors en situació de necessitat en el municipi de Porreres. **Llum d'Oli nº 55**

La historiadora local Maria Barceló i Crespi autora de dues noves publicacions. Per una banda Ferrando Valentí i la seva família, juntament amb Gabriel Ensenyat Pujol, i Terrissa, elaborada conjuntament amb Guillem Rosselló Bordoy. **Llum d'Oli nº 56**

Joan Melià i Garí, un altre Doctor porrerenc. El passat 16 de setembre en Joan va llegir la seva tesi doctoral basada en un estudi sobre "els joves de Mallorca i la llengua" **Llum d'Oli nº 56**

Ponència sobre la transició a Porreres. El passat 18 d'octubre el nostre company Bernat Bauçà i Garau va presentar una ponència amb el títol: Porreres, noves fites polítiques i culturals (1970-1995). **Llum d'Oli nº 56**

El premi 31 de desembre per a l'Agrupació Cultural de Porreres. Joana Mora i Cerdà com a presidenta, fou l'encarregada de recollir el premi Bartomeu Oliver en una cerimònia celebrada al Casino Paladium, on també hi assistiren un bon grapat de socis i sòcies de l'entitat. **Llum d'Oli nº 57**

Un Poeta en Bicicleta. En un emocionat acte de homenatge a Guillem d'Efak, els germans Gomila entusiasmaren

Joana Mora, després de recollir el Premi 31 de desembre

al públic assistent a l'Auditori. **Llum d'Oli nº 57**

Pluja a rompre, un balanç excepcional.

L'any 1996 a Porreres s'han totalitzat 704 litres, quan la mitjana no solia ultrapassar els cinc-cents. **Llum d'Oli nº 57**

BANCA MARCH

HIPOTECA OCASIÓ

¿Está pensando en comprar una vivienda?

NO DEJE PASAR ESTA OPORTUNIDAD

Para la compra, construcción o rehabilitación de su vivienda habitual:

Interés nominal primer año:

2,70%

Revisión anual:

Euribor + 0,75

Comisión de apertura:

0,75% (mínimo 600 €)

T.A.E. de la operación:

2,92%*

¿Quiere mejorar las condiciones de su hipoteca?

NO DEJE PASAR ESTA OPORTUNIDAD

Subrogaciones: para mejorar las condiciones de la hipoteca de su vivienda habitual:

Interés nominal primer año:

2,70%

Revisión anual:

Euribor + 0,75

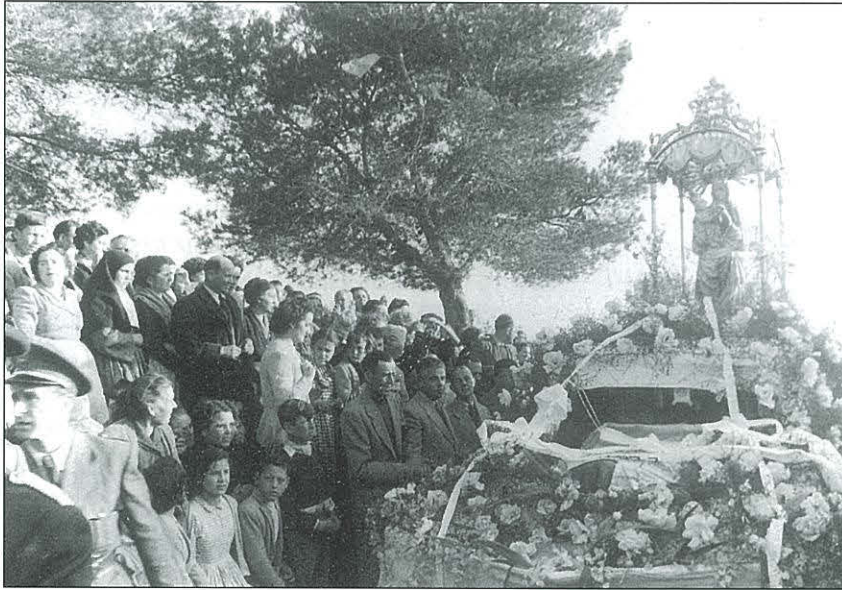
T.A.E. de la operación:

2,83%*

* T.A.E. calculada para 60.000 €, al plazo de 25 años, liquidación mensual, en las condiciones indicadas, tomando como tipo de referencia del mercado hipotecario el correspondiente al Euribor publicado en el B.O.E. sin redondeos. Último índice conocido: junio de 2003 = 2,014%.

CINQUANTA ANYS DE LA CONSTRUCCIÓ DE LA CARRETERA DE MONTI-SION

Maria Antònia Nicolau Rosselló

Dia 14 de gener és una data que no passa per alt a cap porrerenc o porrerenca, tant si viu a Porres com si viu a un altre indret, i enguany molt manco. Són molts els qui encara recorden aquell dia i perquè no es perdi aquell record tan entranyable, ara és el moment de commemorar la gesta amb unes celebracions molt sonades, perquè així es pot continuar transmetent aquella vivència tan important d'aquell dia.

La visita d'una imatge de la Mare de Déu de Fàtima a tots els pobles de Mallorca fou el motiu pel qual D. Gabriel animà a tots els porrerencs a obrir un nou camí, a participar en la construcció d'una carretera, per poder pujar millor a Monti-sion. L'entusiasme de tot un poble va fer viable aquella idea que podria semblar una quimera. L'organització de D. Gabriel va facilitar la feina de tothom. La generositat de la família Barceló, de Can Xic, va fer possible que es pogués dur a terme.

Ara que han passat 50 anys la gent recorda detalls d'aquell temps en què tot el poble s'uní per obrir la carretera. Records i anècdotes que no es poden perdre, i ens toca a nosaltres recuperar la memòria històrica d'aquells dies, en que amos i senyors, missatges i mestres, dones i homes posaren tot el seu enginy per fer possible que en un dia s'obris la carretera.

Dels fulls on es convidava a participar a tothom va sorgir, mesos després, la SEMILLA, aquest full parroquial que pel mes d'abril també complirà 50 anys.

D. Gabriel no només va ser un gran animador de la construcció de la carretera de Monti-sion, també va deixar constància escrita dels treballs d'aquells primers mesos de l'any 1954.

Fa 50 anys els nostres avantpassats realitzaren una gesta memorable per al nostre poble, segurament no es repetirà l'aplec de gent d'aquell dia, però és important

que tots els qui som porrerencs o ens hi sentim volguem viure les celebracions participant en els actes i aportant idees.

La fe explicitada en uns esdeveniments concrets determinaren que tothom deixàs les seves tasques quotidianes per embarcar-se en una empresa quasi impossible, donats els avenços del moment, però com diu l'Evangeli, la fe mou muntanyes, i és cert, mai una expressió ha estat tant realitat com aquell 14 de gener de 1954.

Avui hem d'obrir camins i dreceres a la vivència renovada de la fe en la Mare de Déu de Monti-sion, que sens dubte ens conduiran a conèixer millor la Bona Notícia de Jesús i a ser més bons cristians en el tercer mil·lenni.

Des del Consell Parroquial s'ha organitzat una Comissió que ja està fent feina.

Des d'aquí es vol convidar a tothom a pujar a Monti-sion el vespre del dimecres, dia 14 de gener. No hi podem faltar en una data tan significativa per tots els porrerencs. També, el diumenge dia 18, tots tornarem a ser convidats a participar a una solemne Eucaristia. Les celebracions d'aquest cinquantari continuaran amb altres actes durant els mesos següents, per concloure el Diumenge de l'Àngel, el dia de la Festa de Monti-sion.

Per altra banda, ja estam mirant com posar en marxa les tasques de caire material perquè el Santuari millori i pugui continuar essent un lloc emblemàtic per tots els porrerencs i així podrem contemplar amb orgull les accions concretes que commemoren la celebració dels 50 anys de la construcció de la carretera.

També s'està treballant en la recerca d'informació per poder reeditar el vídeo que es va fer amb motiu dels 25 anys, amb els testimonis de les persones que ho visqueren. I la Coral enregistrarà un CD amb els goigs a la Mare de Déu de Montisíon de Mn. Costa i Llobera.

Aquestes accions només són una mostra de les moltes i variades idees que s'han donat fins ara, però encara n'hi ha més. Si tots hi posam il·lusió i ganes la celebració serà un esdeveniment important més en la vida del nostre poble. Però en aquesta celebració no podem

oblidar la fe que va empènyer a tot un poble a pujar a Montisíon per fer feina, per col·laborar, per veure amb alegria, com la Mare de Déu pujava pel nou camí. Per això hauríem de pensar com s'ha de viure aquesta celebració perquè serveixi per renovar la nostra fe i el nostre compromís solidari com a poble; hauríem de pensar què significa Montisíon, avui, per als nostres nins i joves; hauríem de pensar que, la Mare de Déu de Montisíon continua acompanyant els porrerencs i les porrerencques que amb fe pujam a Montisíon, perquè així ho cantam amb força i devoció els dies importants de festa:

Vostre sempre sia el poble,
com altre temps cristià,
i així, venturós i noble
honrat i fort pujarà.

La vostra mà sempre aguanta
el poble que vos respon.
Vos invocam, Verge Santa,
del puig de Montisíon

50 ANIVERSARI DE LA CARRETERA DE MONTISÍON

El 14 de gener de l'any 1954 va ser un dia històric per Porreres. Una multitud, quasi tot el poble, encoratjats pel qui aleshores era rector de la Parròquia, D. Gabriel Adrover, es disposaven a construir una carretera que fes més plàcid si més no, el camí a Montisíon. I vaja si ho aconseguiren! Ara quan es compleixen 50 anys d'aquella fita històrica, el Llum d'Oli se suma a la festa amb un número especial que sortirà a finals del mes de febrer.

Per això ens agradaria que totes aquelles persones que mitjançant documents, escrits, fotografies... volguessin col·laborar amb el Llum d'Oli, ho facin arribar a qualsevol membre del Consell de redacció abans del 25 de gener.

El Consell de redacció aprofita per donar-vos les gràcies per endavant.

COMUNICAT DE LA FILHARMÒNICA PORRERENCA

La Filharmònica Porrerenca, que ben aviat celebrarà el seu 150 aniversari, fa una crida a tothom per tal de recollir la màxima informació possible (documents, escrits, fotos, programes...) amb la finalitat de preparar un llibre que analitzi la història de la banda. Es prega que si teniu material el faceu arribar a qualsevol membre de la banda.

LES DONES A L'AJUNTAMENT (II)

Margalida Barceló des misser - Antoni Gornals pubil - Joana Maria Julià de can murtó

Cinquena legislatura (1995-1999)

Governa: PP

Surten elegides Francesca Palerm Gornals, (número 3 de la llista del Partit Popular -PP-), Maria Ballester Gornals (número 5 de la llista del Partit Popular - PP-) i Francesca Ginard Adrover de 64 anys (cap de llista d'Unió Mallorca - UM-).

Maria Ballester Gornals, de 37 anys, número 5 de la llista pel Partit Popular.

1. Què és el que vos va motivar a formar part d'una candidatura?

La il·lusió de fer feina per al meu poble.

2. Quines àrees vàreu gestionar?

Les àrees de Joventut, Festes, Turisme i delegada de l'Àrea de Cultura.

3. Què destacaríeu del vostre pas per l'Ajuntament?

Crec que ho hauria de dir el poble. Per part meua destacaria les ganes de fer feina, i la meua voluntat per fer les coses el millor possible.

4. Creis que és més fàcil per un home participar activament de la vida política? Per quins motius?

Definiria dues èpoques, per una part quan vaig entrar a l'Ajuntament l'any 1995 era més difícil per a una dona, i si era jove, no en parlem. Hi havia que demostrar com a tres vegades més que un home per què et reconeguessin el mateix.

Afortunadament els darrers anys les coses estan canviant i els partits estan primant el que entrin dones, però en qualsevol circumstància no s'hauria de primar ni a una dona ni a un

home, sinó la vàlua professional i la capacitat de cadascun per representar i gestionar al poble que representa.

5. Tèniu qualche anècdota que vos agradaria esmentar?

Per Sant Roc, una de les festes més populars del poble, i on es reuneixen tots els amics i la família per disfrutar d'una vetllada agradable se'n va anar el llum a mitjan vespre, el silenci que per uns moments es va crear no se m'oblidarà mai. Gràcies a la professionalitat dels tècnics de l'Ajuntament es va poder solucionar i la bauxa continuà.

Francesca Ginard Adrover de 64 anys, cap de llista d'Unió Mallorquina.

1. Què és el que vos va motivar a formar part d'una candidatura?

La motivació vengué per persones d'UM que m'inspiraven confiança. El seu projecte m'agradava. Jo personalment em trobava en una bona situació personal que permetia un compromís d'aquest tipus, i vaig donar la passa com a independent.

2. Quines àrees vares gestionar?

Els primers quatre anys cap, ja que estava a la oposició, era, això sí, la portaveu. A la següent legislatura, essent ja d'UM, vaig ser responsable de les àrees de Benestar Social i Sanitat, i també representant de l'Ajuntament com a membre de l'executiva del Fons de Solidaritat i Cooperació de Mallorca.

3. Què destacaríeu del vostre pas per l'Ajuntament?

Tal vegada el més important ha estat l'intent continuat de màxima responsabilitat, tant durant el temps que vaig formar part de l'oposició, com en el moment de tenir àrees de les quals jo n'era la responsable. Com a remarcable cal, tal volta, reconèixer la importància de la creació de Places d'Estada Temporal a la Residència, certament molt utilitzades, així com també la reforma de l'Ambulatori, tan necessària, i que aconseguírem incloure totalment en el pressupost del Govern balear. De tota manera, cal dir que qualsevol avanç, sigui a l'àrea que sigui, respon sempre al treball de tot un equip.

Voldria destacar, això sí, el bon ambient que sempre he viscut, tant estant a l'oposició i essent en Pep Roig el batlle, com els anys en què he format part de l'equip de govern amb en Joan Sastre. Certament aquesta darre-ra experiència ha estat summament gratificant, ja que sempre he sentit el recolzament i la proximitat tant d'en Joan com de tot l'equip.

4. Creis que és més fàcil per un home participar activament de la vida política? Per quins motius?

En la meua trajectòria laboral sempre m'ha tocat fer feina amb més homes

que dones. En política, en l'equip de govern era l'única dona. Mai no vaig tenir problemes per aquest motiu. Més encara, pens que els problemes, tant en homes com en dones, tenen més a veure amb el tarannà i la capacitat de treball, que amb el sexe de la persona.

5. Teniu qualche anècdota que vos agradaria esmentar?

En els darrers anys, el dia a dia va ser una contínua anècdota, però quan les anècdotes estan formades per històries d'altres persones, em sembla ètic oblidar-les.

Sisena legislatura (1999-2003)

Governa: UM-PSM

Surt elegida Maria Isabel Colomer Servera (número 4 de la llista del Partit Popular (PP)).

1. Què és el que vos va motivar a formar part d'una candidatura?

Quan m'ho varen proposar, la primera reacció va ser un "no" rotund. Però després em varen convèncer, i vaig pensar que, havent deixat de viure a Porreres quan jo tenia 9 anys, seria aquesta una bona manera d'implicar-me altra vegada en la vida del poble i de treballar per aquest.

2. Quines àrees vàreu gestionar?

Vaig estar tota la legislatura a l'oposició.

3. Què destacaríeu del vostre pas per l'Ajuntament?

Durant aquests quatre anys he pogut conèixer com és la política municipal i el funcionament d'un Ajuntament.

4. Creis que és més fàcil per un home participar activament de la vida política? Per quins motius?

Crec que s'estan acursant les diferències de cada vegada més, sobretot a nivell de política local. Una altra cosa és a nivell més alt, com pugui ser al Govern de les comunitats autònomes o al Govern estatal. En aquests crec que encara ens falta molt per fer.

5. Teniu qualche anècdota que vos agradaria esmentar?

Maria Isabel Colomer Servera, de 33 anys, número 4 de la llista del Partit Popular (PP).

El meu pas per l'Ajuntament ha estat molt breu, i ara mateix no se m'acut cap anècdota rellevant.

BAR
Ca'n guillem
Tel. 971 64 74 95 PORRERES

BM Esport - SABATES
Ballester Melià
C/. L'Almoina, 19 07260 PORRERES
Tel. 971 16 82 76
Tel. Part. 971 64 74 21

PORRERES SENSE BARRERES

Una ONG per la integració de les persones discapacitades

El projecte, presentat pel Moto-club Monti-Sion, es va fer públic a Porreres dia 8 de desembre amb un acte institucional a la Sala i a Sa Plaça les minimotos rompent una barrera simbòlica seguida per dues persones amb cadira de rodes.

La finalitat d'aquesta iniciativa és donar a conèixer la problemàtica que envolta la gent discapacitada.

Aquest projecte té el suport d'un bon grapat d'organismes oficials, entitats, empreses, partits polítics així com del centre Es Pinaret i del programa Dalias

El president de l'ONG Joan Alzina

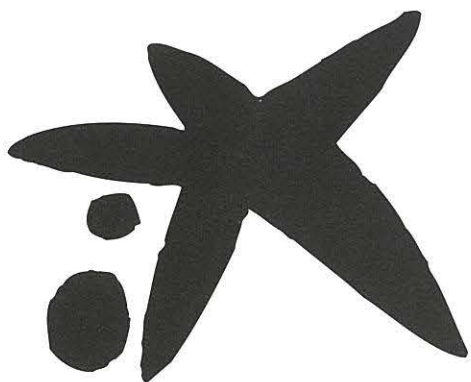

explicà al públic assistent a l'acte de presentació en què consistia dit projecte i en que es basava " *es basa en fer quatre curses anuals amb minimotos (actualment comptam amb una vintena) durant els anys 2004, 2005 i 2006...*

... amb aquesta feina es pretén que les persones que sofreixen alguna discapacitat agafin la confiança necessària per poder-se moure dins la societat.

Dia 11 de gener es farà la primera selecció de pilots i es donaran unes beques a 14 nins/nines menors de 14 anys per poder participar-hi amb el requisit de comptar amb un expedient acadèmic satisfactori. Les quatre curses es faran a Porreres, Calvià, Santanyí i a Palma.

Dels beneficis que s'obtinguin, el 80% serà per a la gent amb discapacitats que ho necessitin.

"laCaixa"

Germans Leiva

Pare Bartomeu Pou, 2
07003 PALMA DE MALLORCA
Tel. 971 75 10 28 - Fax: 971 75 05 67

Antonio Marqués, 2
07003 PALMA DE MALLORCA
Tel. 971 76 34 92 - Fax: 971 75 19 63
www.viajespegaso.com

FRASES FETES I LOCUCIONS (VI)

Joan Servera Nadal - Gaspar Barceló i Barceló

Qui és que mai no ha dit o ha sentit a dir:

Val més tenir manya que força
 Se fa es plat i el se menja
 No volies brou? Idò tassa i mitja
 Ser més antic que es pastar
 Rodolar més que un mac de torrent
 Es darrer que tanc
 Tornar vermell com una tomàtiga
 Qui va amb un coix al cap d'un any ho són tots dos
 Trobar barra de cap
 Tenir més fam que un lladre
 Sortir caixes destrepades
 Qui no s'arrisca no pisca
 Qui amb al·lots es colga, compixat s'aixeca
 Amollar puu
 Mirar de cua d'ull
 De tal pare, tal fill
 No hi ha temps que no torn
 Treure es pedaços bruts
 Tenir ets ous plens
 Fer es carro enrera
 Això no és per ses monges
 Si t'aixeques prest no importa que frisis
 Fer més renou que un esbart d'estornells
 Qui té sa cua de palla aviat s'encén
 Ser com un ca bufó, que lladre però no mossega
 Cada ca el se llepa
 Un pixat clar no necessita metge
 Ni fa ni fot
 Enviar a fregir espàrrecs
 Ha xorat
 Menjar, beure, fotre i no creure
 Emblanquinar
 Ser un trasto
 Als abeurats i als jugadors, se fam els va al darrere

Com més dormen més son tenen
 Es beure no fa set
 Fer maig
 Lo que no és a un cap, és a s'altre
 No estiris tant que sa corda se romprà
 Donar peixet
 Donar per perdut
 Com més amunt, s'esclat més fort
 Qui fa tres, ase és
 Qui primer arriba, primer enganya
 Sa cara li guarda es cul
 Sempre plou quan no hi ha escola
 Tothom és bo per cobrar
 Tot lo dia hem potonat
 Au, i així l'enterram
 Tot no pot ser
 Quaranta punyetes!
 El s'han carregat
 Ser un bitxo raro
 Estar nial
 Fer parts i quarts
 Per Nadal, fotre es jornal.
 Per cap d'any, fregar s'all
 Pels reis, cau i net.

i Molts d'anys !

PORRERENCS D'AHIR (IX)

Maria Barceló Crespi

Un personatge poc o gens conegut és el prevere Joan Sitjar i Servera. Nat el 21 de febrer de 1705, era fill de Joan Sitjar i de Joana Servera, tots naturals de la vila de Porreres. El 28 d'abril de 1746 sol·licità el diaconat¹. Més tard va ser catedràtic de Gramàtica de menors de la Universitat Lul·liana de la Ciutat de Mallorca. El salari que percebia com a professor era de 65 lliures anuals.

Les dades biogràfiques que en coneixem provenen, en gran manera, del seu testament redactat davant el notari Joan Baptista Salvà el dia 20 de desembre de 1754.²

Cal fer constar que l'entorn familiar era força eclesiàstic perquè el nostre protagonista tengué l'oncle Andreu Sitjar prevere i els seus germans Rafel i Andreu també preveres.

De n'Andreu és sabut que fou batejat el 29 de juliol de 1710. El dia 8 de setembre de l'any 1742 sol·licità el diaconat. Sembla que també ensenyà Gramàtica a la Universitat amb salari de 70 lliures anuals.³

El contingut del testament d'en Joan,

redactat en català, de manera resumida és el que segueix:

Nomena marmessors els seus germans Andreu i Gabriel i la germana Antonina, els nebots Bartomeu i Joan Sitjar, la neboda Apol·lònia Pastor, la cunyada Miquela Servera (vídua del seu germà Antoni) i els preveres porrerencs Mateu Escarrer, Andreu Gelabert, Francesc Mora i el doctor en Medicina Joaquim Oliver. Menció especial mereix el reverend Joan Servera, religiós trinitari, autor de la primera història de Porreres.

En el cas que morís a la Ciutat, on vivia, expressa el seu desig de ser enterrat al convent dels franciscans i si el traspàs ocorre a Porreres vol ser inhumat a l'església parroquial. Són moltes les deixes i mandes pies que afecten tant a Ciutat com a la Vila. Pel que fa a Porreres vol que a l'església parroquial li celebrin moltes misses per a la seva ànima a l'altar major i a les capelles del Roser, de les Ànimes i de la Puríssima.

Una vegada mort allibera dels deutes que li tenguí qualsevol persona així com els seus germans Andreu i Gabriel, la germana Antonina i la seva neboda Apol·lònia Pastor, tot allò que li deguin

en el dia del seu òbit. També condona els nebots fills del seu germà Antoni.

Institueix hereu universal el seu germà Andreu amb la condició que ha de mantenir, calçar i vestit, segons la possibilitat, els nebots fills legítims del germà Antoni, ja difunt, fins que prenguin estat. En el cas que Andreu els premoris indica l'ordre a seguir en la successió com a hereu d'entre els seus parents.

Posseïa alguns béns immobles al terme de Porreres. Això és, una quarterada de vinya a Son Mora Batlet, cinc quartons de vinya als Moreis i tres quarterades de terra al Rafal. A més, tenia una casa amb corral i hortet contigu. Així mateix esmenta alguns mobles (un llit de camp, una caixa de pi, dues tauletes, sis cadires de repòs, alguns quadres de tema religiós...).

El testament contempla altres clàusules i condicions que s'emmarquen dins la mentalitat pròpia de l'època.

1.- ADM, 2/16/80.

2.- Agraesc la referència a mossèn Antoni Gili d'Artà. ARM, Prot. S-781, 187-192.

3.- ADM, 2/25/6 i 2/16/25.

Estanc Can Poo

Segells de goma. Tota casta d'impresos d'impremta.

Havans gravats per a festes.

Llibres de text. Revistes. Articles de papereria.

Juguetes. Perfumeria. Articles de regal

Avinguda Bisbe Campins, 12. • Porreres.

Tels. 971 64 70 24 - 971 64 78 70

SUPERMERCAT CAN MURTO

*Carnisseria, xarcuteria, peix congelat,
merceria, perfumeria*

AMB SERVEI A DOMICILI

C/ Sa Galla, 94 - Tel. 971 64 70 53 - PORRERES

Petits detalls urbans

Maria Barceló i Crespi

Creu Nova, situada a la confluència del carrer Nou i del carrer d'en Sala. És una de les creus que antigament delimitaven el casc urbà, quan les cases acabaven i començaven el camí cap a Felanitx i cap a Manacor. Aquesta creu, amb tota probabilitat, ocupa el mateix emplaçament d'una anterior, potser medieval, desapareguda. L'actual, obra del segle XVIII, merescué l'apel·latiu de Nova en relació a l'existent

abans. S'hi pot veure un tambor amb la representació d'un escut de Porreres que porta la data de 1758. Pel fet d'estar tan acostada a l'edifici del darrera, la imatge del revers de la creu no es pot veure. Vos oferim en aquesta ocasió la cara oculta i l'envers de la creu. Aquest foto fou possible aprofitant l'ocasió de l'enderrocament de la casa de Can Racó que hi ha al darrera.

Envers de la Creu Nova

Revers de la Creu Nova

UN MOLL COMBATIU... I MODERN

JOAN BOVER

Francesc de Borja Moll no només ens va ensenyar el significat de les paraules o com s'havien d'escriure. Si pegam una ullada a la seva vida, veurem que sempre va mantenir una actitud dialogant, però ferma i segura quan feia falta. Una actitud que, per ventura, a molts d'habitants d'aquestes illes ens aniria molt bé a l'hora de defensar la nostra cultura.

Aquest tarannà ja el va exhibir de ben jove. Moll va néixer a Ciutadella i hi va viure durant els seus primers desset anys. A principi del 1921, Moll va desembarcar a Mallorca, cridat pel manacorí Mossèn Alcover perquè l'ajudàs en la feina del que es convertiria, amb els anys, en el Diccionari Català-Valencià-Balear. Ben aviat, va poder comprovar que mossèn Alcover no es cansava mai de fer feina. S'aixecava a les 4 de la matinada i deia missa a les 5. Moll tampoc no quedava curt: s'aixecava a les 6 i mitja. Ho cregueu o no, Mossèn Alcover ho trobava massa tard i li va oferir un augment de sou si consentia d'aixecar-se a les 5, però Moll va trobar que a les 6 i mitja ja n'hi havia prou i s'hi va negar. Aquesta resposta és digna de tenir en compte si pensam que venia d'un al·lotet de desset anys, però més encara si recordam que el caràcter rústic i agressiu del mossèn. Amb el temps i la convivència, Moll va tenir més d'una ocasió d'enfrontar-se a les idees d'Alcover, sempre per qüestions filològiques i d'enfocament del diccionari. Encara que Alcover sovint manifestava el seu punt de vista amb crits i manotades, la perseverança i el caràcter més serè de Moll varen acabar guanyant totes les batalles.

Va tenir més d'una ocasió per demostrar la defensa que feia dels seus principis i de tot allò que considerava just. Una vegada, havia de pronunciar una conferència a Lleida, però el governador civil només l'autoritzava si la deia en castellà. Varen començar les negociacions per intentar convèncer el governador que no era gaire lògic que una conferència sobre qüestions lingüístiques del català, a Lleida, es fes en castellà. Però el governador no va voler cedir: just abans de començar, va arribar una ordre seva ratificant la imposició del castellà. Moll, que esperava darrera una cortina per pujar a la tarima, es va posar dos dits a la gargamella, va fingir ronquera i va dir: "estic afònic". La conferència es va suspendre. Però el rumor de la veritat i de l'actitud tancada del Govern Civil es va escampar ràpidament per tot Lleida i, al cap d'unes setmanes, tothom estava més a favor de parlar català que mai.

L'any 1956, Moll estava pronunciant una altra conferència a la Universitat de Barcelona quan, de cop, es varen presentar dos policies amb l'ordre d'acabar-la en castellà. Mentre Moll continuava parlant, els organitzadors varen intentar raonar amb els policies. Els varen dir que era absurd que una conferència començàs en un idioma i acabàs en un altre. No tenia sentit. Els policies ho varen entendre i varen cridar el governador civil per demanar instruccions, però aquest es va encaparrar en l'ordre. Així que varen passar un paperet a Moll, que era dalt de la tribuna. Moll es va aturar i només va dir: "El delegado gubernativo exige que la conferencia termine en castellano. La conferencia ha terminado."

moll

2003. Any

Francesc de Borja Moll

"Però les
aigües molles
foraden les
dures roques"

moll

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

www.uib.es/borja_moll/

Va recollir els papers i va davallar de la tribuna. Ja podeu imaginar el trull que es va formar dins la sala i la indignació dels qui l'escoltaven. També és bo d'imaginar, però, que la presència policial els va dissuadir de dur les seves queixes massa més enfora.

Un dels aspectes que podrien parlar més a favor de la seva valentia podria

esser la seva tasca al front de l'editorial que ell mateix va crear. L'any 1937, en plena Guerra Civil, fa aparèixer la col·lecció "Les Illes d'Or", dedicada d'una banda, a mantenir i escampar les obres dels grans autors, com Costa i Llobera o Ruiz i Pablo i, de l'altra, a donar a conèixer nous valors literaris d'aquells anys, com l'eivissenc Marià Villangómez. Aquesta col·lecció demostrava que, a més de les rondalles, es podien llegir en català poesia, novel·la, teatre i assaig, o sigui, les quatre branques bàsiques d'una literatura. L'any 1954 començava una altra col·lecció, "Raixa", encara més ambiciosa, ja que no només hi tenien cabuda autors i temes de les Balears, sinó també del Principat, del País Valencià i del Rosselló. "Raixa" significava la incorporació d'una empresa mallorquina a les activitats editorials de tota la comunitat de

llengua catalana. Tal volta aquesta tasca sembla senzilla, però encara avui, les relacions editorials i de distribució de llibres entre els territoris que parlam una mateixa llengua no són tan fluïdes com haurien d'esser.

Però no només els fets varen demostrar la valentia de Moll, sinó les seves idees. No heu de pensar de cap manera que, perquè Moll es va passar tota la vida estudiant llengües i literatures, era un home antiquat i capellanesc. Res més enfora de la veritat. Llegint les seves memòries ens trobam amb comentaris molt moderns. Tant, que encara avui a qualcú li semblaran revolucionaris. I en canvi, no se'ls pot negar sentit comú i unes bases ben sòlides. Per exemple, quan diu que l'estat natural de les persones no és la monogàmia, és a dir, una única parella,

sinó varies. En el volum titulat Els primers trenta anys, podem llegir les paraules següents:

La monogàmia és una necessitat que s'imposa per motius de salut i de finances. Si no fos per això, crec que tots els països tendrien per normal la poligàmia. O almanco, una modesta bigamieta. Això, parlant entre nosaltres, em sembla respondre tan de ple a les exigències de la naturalesa de l'home com a la del gall. Però què hi farem! Ni la salut ni la butxaca permeten aquest estat ideal.

En definitiva, Moll, això de tenir més d'una parella, no ho veia tan desencaminat. Com que estam segurs que la idea n'haurà sorprès més d'un (i agraït a molts!), potser és el moment d'acabar l'article aquí perquè hi pugueu meditar.

CLÍNICA DEL PEU

Sion Lladó Vidal

Podòleg

Col·legiat núm. 23

**DIAGNÒSTIC I TRACTAMENT
DE LES AFECCIONS DEL PEU**

ESTUDIS DE LA MARXA

PODOLOGIA INFANTIL

PLANTILLES I PRÒTESIS

PODOLOGIA ESPORTIVA

PEU DIABÈTIC

CIRURGIA UNGUEAL

HORES CONCERTADES

Ronda Catalunya, 56, 1r – Tel. 971 160 096

07630 CAMPOS

clinicadelpeu@hotmail.com

Anàlisis Clíniques

Antònia Sastre Barceló

Farmacèutica

Consulta: Dilluns, dimecres i divendres
de 8:30 a 10 hores

Carrer l'Almoina, 49

Tel. 971 64 70 84

Assegurances: Adeslas, Asisa-Muface, Agrupació Mútua,
Axa-Mare Nostrum, Imeco-Caja Salut, Groupama, L'Aliança, Novomedic...

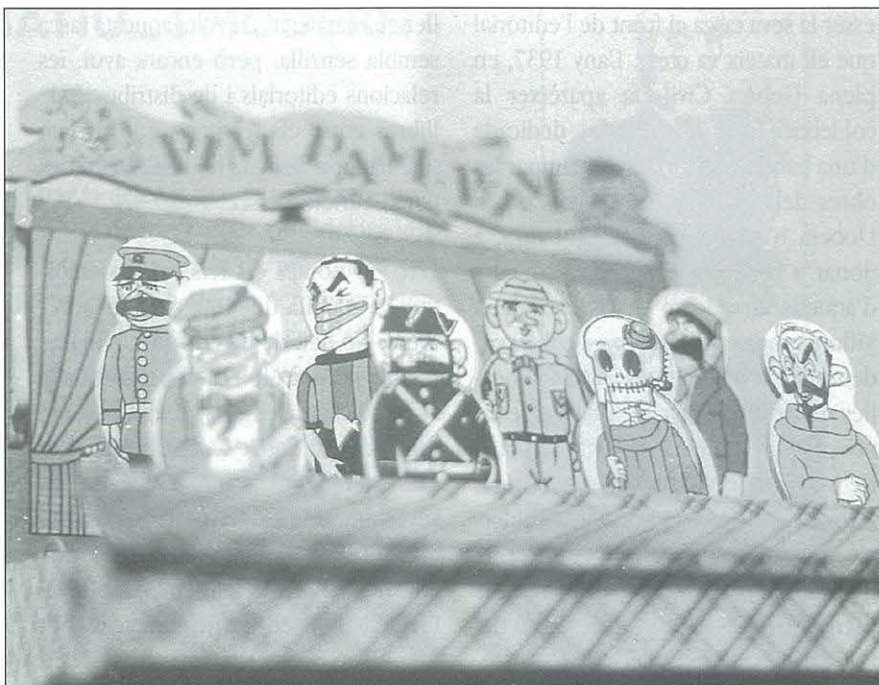
CAP DE CANTÓ

PIM, PAM, PUM

Joan Sorell Adrover

Tal vegada el més fàcil sigui enllestir aquest article en un pim, pam, pum, però és que damunt el contingut d'aquesta fotografia hi ha molt per explicar, encara que no crec que en aquestes poques línies us pugui informar totalment tant de la utilitat del joc que es veu a la imatge, el pim, pam, pum, com de les circumstàncies que feren que poguéis retratar aquesta peça d'art de gran valor per la seva antiguitat. Simplement en faré unes pinzellades.

Era la tardor de 1984. Feia una passejada per la Rambla de Catalunya de Barcelona, no record a quina altura d'aquesta via, em vaig trobar una exposició d'antiguitats que deixaven fotografiar. El pim, pam, pum, tot d'una em va cridar l'atenció, més que res perquè els personatges que es veuen podien resultar afavorits en una fotografia. La imatge era mala de captar, perquè estava en un racó. Vaig haver de fer servir l'objectiu de 50 mm. de la meua Nikon com si tingués macro, i disparar sense flash, pel fet que la il·luminació de la exposició era suficient.

A quins dels personatges dispararia primer?

PUB RESQUILLS ES TRUI DE PORRERES

C/ Pou Florit, 14 - PORRERES

Sebastià Vidal Mas
Foto Vidal - Porreres

Avinguda Bisbe Campins, 22
Telf. 971 64 73 20

CAFÈ NOU

Tapes i Berenars

els dilluns feiners TANCAT

C/. Pou Florit, 79 • Tel. 971 64 75 61
07260 PORRERES

REDUIR ELS ENVASOS

Joana Maria Julià de can murtó

Quin és el problema dels envasos?

En els darrers anys, la producció de residus sòlids urbans ha crescut de forma espectacular i la causa principal és l'augment dels envasos d'usar i tirar, la majoria dels productes vénen sobre empaquetats. A Mallorca aproximadament entre 118.000 i 143.000 tones de residus sòlids urbans són envasos i embalatges.

Tots els plàstics es fabriquen a partir d'un recurs no renovable, el petroli. Un dels envasos problemàtics que són d'un sol ús i que s'està convertint en habitual són les palanganes de porexpan i el film transparent.

Els plàstics que estan en contacte amb

els aliments poden alterar les seves propietats.

La incineració que és l'opció més habitual a Mallorca, provoca gasos causants de l'efecte hivernacle, la pluja àcida...

En aquest àmbit els comerciants i consumidors estam especialment implicats, ja que els residus provenen de tot allò que consumim.

Què pots fer tu per reduir la muntanya de residus?

- Compra amb senalla o carretó i demana que no te l'omplin de bosses de plàstic.

- Compra a pes i evitaràs el consum

d'un envàs.

- Refusa aquells productes en els quals l'envàs té més importància que el contingut.

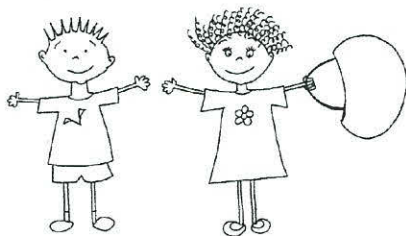
- Valora si l'envàs és retornable, si és reutilitzable, si és ecològic, si és reciclable...

- Compra amb envàs de vidre que és el més ecològic.

- Utilitza el parcs verds per tirar el vidre, cartró, plàstic...

- Aprofita aquestes festes de Nadal, temporada de l'any que es creen més residus d'aquests tipus, per dur a terme tots aquests consells.

Recorda: el millor residu és el que no es produeix.

COL·LABORA AMB EL MEDI AMBIENT

Telèfon del **consumidor**
900166000

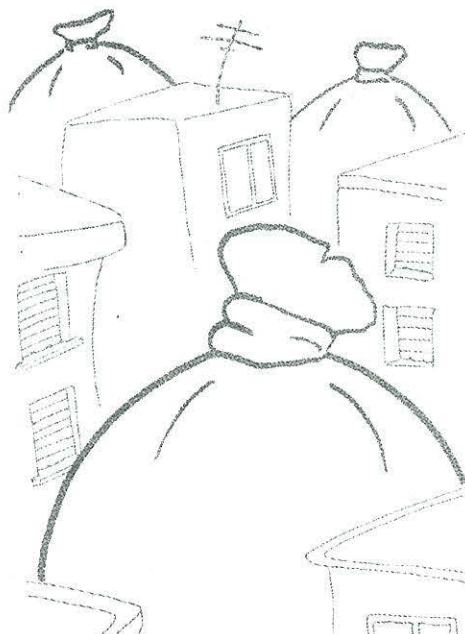

www.gobmallorca.com

GOVERN
DE LES ILLES BALEARS
Conselleria de Salut i Consum
Direcció General de Consum

A l'hora d'anar a comprar,

**Elegeix un producte
lliure d'envasos**

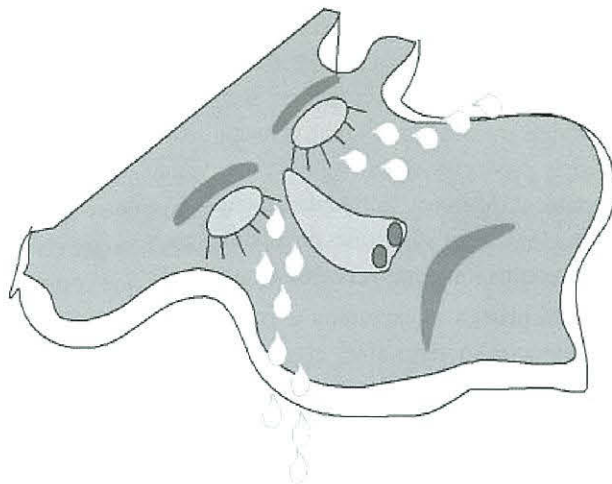
CARRETERES PER TORNAR ENRERE

Biel Vicens

secretari de Programes del PSM-Entesa Nacionalista.

L'actual i polèmic Pla Director Sectorial de Carreteres es va aprovar el 1998, amb el govern del PP, i recollia aleshores la necessitat de construir autopistes i algunes grans vies de tres carrils per cada sentit. Atesa la creixent preocupació social que va generar aquest Pla, molt especialment pel que fa a les repercussions territorials i ambientals de les autopistes, el govern del Pacte de Progrés va modificar el Pla (2001), de tal manera que suprimia les vies de tres carrils, l'autopista a Manacor de nou traçat i apostava per la fórmula de desdoblament de calçada. El desdoblament, o sigui, doblar únicament l'actual calçada per obtenir dos carrils per cada sentit, era més efectiu, menys impactant i més adequat a un espai insular reduït com és ara Mallorca. A la passada legislatura es redactaren molts projectes, però únicament es desdoblaren el primer tram de la carretera de la UIB i el primer tram de la carretera de Manacor. Si bé, en aquest sentit, cal fer una crítica constructiva, també s'ha de dir ben clar que des de Madrid entrebancaren el conveni de carreteres i, per tant, no es va produir el finançament necessari per a tots els projectes proposats. Una vegada més les Illes Balears no poden decidir ni construir les seves infraestructures pròpies d'acord amb la voluntat dels seus ciutadans. El PP estatal de manera barroera i prepotent forçava a imposar el seu model.

Aquesta legislatura, quan les competències de carreteres ja es troben en l'àmbit del Consell de Mallorca (governat per UM), s'ha produït una molt important modificació del Pla de carreteres. Una modificació de gran abast, impulsada amb els vots del PP i UM. Es tracta d'una planificació que, de manera irresponsable, concentra la solució a la problemàtica del transport a Mallorca en la creació d'un nou viari d'autopistes i autovies, tercers carrils, variants desproporcionades, cinturons, etc. A tall de mostra s'estableixen autovies o autopistes a les vies de s'Arenal-Llucmajor, Inca-sa Pobla, Palmanova-Peguera (totes tres amb probable futur de continuïtat cap a Manacor, Alcúdia i Andratx, respectivament) i el *projecte estrella* de la legislatura, la incomprensible autovia Inca-Manacor. A més, cal destacar un segon cinturó amb característica d'autovia a Palma, el desdoblament de la carretera actual Palma-Manacor, multitud de variants (algunes de 4 carrils) i el traçat d'un futur 3r cinturó de Palma.

Tot plegat és un autèntic pla d'asfalt, ciment i grava per a una illa que tot just fa 3600 km², on la distància màxima de punta a punta de l'illa no arriba als 100 km i on la mitjana de desplaçaments se situa entre els 25-30 km. És ben sabut que aquesta planificació comportarà un consum de més de 2000 ha de territori, més de 4000 finques afectades per expropiacions i, sens dubte, repercussions ambientals i socioeconòmiques a molts indrets de Mallorca.

El Llibre Blanc de Transports de la UE (2001) alerta sobre el principal problema de transport als països europeus, que no és altre que el desequilibri modal entre transport privat (cotxe) i transport col·lectiu. Cal recordar, en aquest sentit, que tenim un parc automobilístic dels més alts d'Europa, gairebé un vehicle per habitant. De fet, Mallorca no té cap problema de distàncies geogràfiques, ni tampoc de rapidesa en els desplaçaments. Mallorca té un problema d'accessos a les ciutats i sobretot de congestió elevadíssima de trànsit a causa de l'alt índex de motorització.

La nostra illa no té cap necessitat de crear una xarxa d'autopistes i autovies. Això, és ploure sobre banyat. Ben al contrari, necessitam amb urgència actuacions polítiques molt clares. Per una banda, arreglar algunes carreteres enormement col·lapsades i amb un grau d'inseguretat alarmant. D'una vegada per totes cal fer els desdoblements Palma-

Manacor, Inca-sa Pobla, Palma-UIB, etc. Els ciutadans de Mallorca no mereixen patir per més temps la inseguretat i el perill que presenten aquestes carreteres. Per altra banda cal començar a posar solució al gran problema de transport de les Illes: racionalitzar el transport i disminuir la taxa de mobilitat en cotxe particular. Es necessita una veritable voluntat política per fomentar el transport col·lectiu per carretera, potenciar les freqüències de tren, augmentar les vies de tren a Alcúdia, Artà i Llevant, crear línies de tramvia o tren lleuger a l'Aeroport, UIB, badia de Palma, etc. Únicament polítiques decidides en aquest sentit milloraran el transport a les nostres illes.

De fet, la política de construir autopistes i autovies que consumeixen una gran quantitat de territori, ocasionen impactes ecològics i paisatgístics irreversibles i condicionen l'ordenació territorial d'assentaments i usos, és contradictòria amb la política de racionalitzar el trànsit i fomentar l'ús del transport col·lectiu. Al cap i a la fi, són dos models excloents. Volem més vies d'alta capacitat per tenir encara més cotxes? Volem realment anar de

Palma a Manacor, pel camí més llarg i en 29 minuts? I per què?

El govern del PP i UM (tot i les veus crítiques d'alguns dels seus batles i sectors més assenyats) ens embarca en una política d'infraestructures altament costoses i grans consumidors de territori, a més de discriminatòries. Polítiques que són, en definitiva, impròpies d'espais geogràfics insulars on el mateix espai és escàs i la valorització paisatgística i la qualitat de l'entorn és un dels principals actius del turisme, primer motor econòmic de l'illa.

Malauradament, aquest pla de carreteres del PP i UM no és una planificació que permetrà la modernització de Mallorca, ni tampoc no posarà les bases per assolir un ús sostenible i de futur del territori. Ben al contrari, és la continuació del desenvolupisme més tradicional del PP. És, senzillament, el resultat d'una política fàcil i irresponsable, que no aporta solucions i n'acusa encara més els desequilibris. Paradoxalment a Mallorca es construiran carreteres per anar enrere en comptes d'anar endavant.

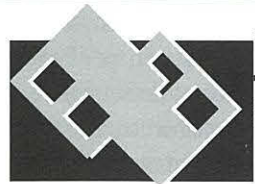
Carrer d'en Sala, 7
07260 PORRERES Tel. 971 16 83 13

**Bar - Restaurant
SES FORQUES**
Cuina Mallorquina i de Temporada

Menús diaris i menjar a la carta Paelles, fideus, carn a la pedra,...

Ctra. Porreres - Montuïri, Km. 0,500 - PORRERES - 07260 - Tel. 971 16 81 76

**jaume
sastre
soler**
materials de construcció

ceràmiques i gres bigues imitació fusta
ciments saques aïllants canonades
lloguer de minicontenidors (Servei a domicili)

CARRER NOU, S/N
(SORTIDA CTRA. PORRERES-VILAFRANCA)
07260 - PORRERES
TEL. I FAX: 971 647102

Construccions i Reformes
BARGAR PORRERES. S.L.

C/ Des Garrover, 17 Tel. 971 64 72 12
07260 Porreres Mòbil: 649 707 397

LES MANS AL FOC (XXIX)

CENSURA

Joan Sorell Adrover

Freud, estimà que no hi ha actes de cap classe, inclòs actes verbals i somnis, que no tinguin una causa. Generalment es suposa que els actes que l'home executa, les idees que té, les paraules que diu, etc., són explicables en virtut de motius relativament ben determinats o, en tot cas, determinables. Se sap que, moltes vegades no se diu el que s'hauria volgut dir o es fa alguna cosa que no s'hauria volgut fer, o es tenen somnis inexplicables o estranys. Freud, tractà de donar compte i raó de totes aquestes manifestacions humanes a base d'un mecanisme constituït per forces i activitats de tal índole, que molt del que estava psíquicament present, es devia remetre a qualche cosa que estava absent, i que era, a més, en principi, inescrutable. La primera i principal noció aportada a l'efecte va ser la de l'inconscient, la hipòtesi del qual es basa en un tipus de realitat, o que serveix, simplement de nom a una sèrie d'entitats mentals anomenades inconscients. Aquestes entitats mentals s'han de distingir dels actes mentals dels quals no som conscients, però que en podem ser conscients a voluntat. En efecte, és característic del inconscient freudià el servir com a fons en el que fondegen i al qual es remeten entitats mentals que l'individu (inconscientment) rebutja manifestar. Per limitar-nos a un sol cas, bé que fonamental, l'individu viu en una societat en la que hi ha pressions de tota classe encarrilades a amotllar-lo segons certs patrons. Per conformar-se amb aquests patrons, l'individu ha de reprimir els seus propis impulsos que són buidats de l'àrea

de la consciència i censurats. Quan la censura i la repressió són molt fortes, poden i rompre estats neuròtics. Normalment, la censura opera de tal sort que el propi individu troba la manera de desviar, sense que es produeixin trastorns excessivament greus, els seus impulsos.

Si la censura no havia actuat quan es permeté que els porrerencs donassin sortida als seus impulsos d'assassinar als rojos, aquesta es fa notar de valent en gairebé tots els acords presos per la comissió gestora de l'Ajuntament de Porreres, presidida per n'Enric Julià, des de la seva presa de possessió, però de manera molt especial en el que fa referència a la revisió dels comptes municipals de l'any 1936.

En sessió ordinària de 27 de setembre de 1937, s'acordava que "aquest Ajuntament hauria de procedir a l'examen, estudi i censura dels comptes municipals corresponents a l'exercici de 1936 en compliment d'allò disposat a l'article 578 de l'Estatut Municipal, etc., després de la lectura dels quals s'acordà que els referits comptes quedassin sobre la taula per espai de vuit dies a disposició del Senyor Regidor Síndic i Comissió d'Hisenda i altres membres de la Corporació, pel detingut examen dels mateixos i la redacció dels oportuns informes... També s'acordà que els esmentats comptes es posin de manifest al públic durant quinze dies hàbils en la secretaria de l'Ajuntament acompanyats dels documents justificatius en certificació d'allò acordat, a l'objecte que qualsevol veí pugui examinar-los i formular objeccions o observacions contra els mateixos".

No obstant això, en sessió del dia 15 de novembre de 1937, el batle manifestà

Clement Garau, a qui veiem amb la seva família, deixà els comptes clars.

que, "com ja expressaven les oportunes convocatòries, que l'objecte de la present sessió era d'aprovar provisionalment els comptes municipals de l'exercici de 1936, els quals han estat exposats al públic, censurats pel Senyor Regidor Síndic i examinats minuciosament per la Comissió d'Hisenda, havent un i altre emès dictamen que consta en l'expedient. Donada lectura immediata als referits dictàmens, per l'infrascrit secretari, del que resulta que els dits comptes estan definitivament fixats i justificats, el Senyor President anuncià que s'anava a procedir a la seva votació, i no havent-se oposat contra els esmentats comptes cap objecció, varen ser aprovats per unanimitat".

Sempre ho he afirmat, a n'en Clement Garau, el mataren per haver prohibit les processons de Setmana Santa, i per res més. La seva actuació com a primera autoritat municipal, apart d'aquest cas va ser impecable. N'estic ben segur, perquè ho vaig sentir comentar en veu baixa durant molts d'anys al meu poble. A Porreres, tothom sabia quin havia estat el motiu del seu afusellament, però això no es podia dir en veu alta: la censura ho impedia.

DIFERENTS MANERES DE CELEBRAR EL NADAL COM EL VIUEN A ALTRES PAÏSOS D'EUROPA

Magdalena Barceló Gómez

Les festes de Nadal ja arriben. Se solen celebrar en família i en companyia dels amics, però cada regió i cada país té una manera diferent de celebrar-les.

L'altre dia vaig tenir molta curiositat per saber com passen el Nadal unes al·lotes que viuen a Mallorca, però que el seu país d'origen és totalment diferent del nostre. Vaig treure les següents conclusions.

A **Ucraïna** durant l'hivern es fan moltes festes, però les de Nadal són les més importants i se celebren diferents d'aquí, les passen en família. Dia 25 de desembre és la nit en què va néixer Jesús; els nins i nines van de casa en casa cantant cançons nadalenques i els donen caramels o també representen un betlem pels carrers i la gent els paga. El pare Noël, per a ells, nom Did Moroz. Reparteix regals a tothom, juntament amb una al·lota que vendria a representar la seva néta i li diuen Snieguroehka. Ells deixen els paquets davall l'arbre de Nadal. Al seu costat

tenen el betlem. Així els nins, quan s'acxequen, es troben amb una bonica sorpresa. Allà no adornen els carrers amb llumins. El dia de la Nit de Cap d'Any es fa un gran sopar amb família on es troben set plats de menjars diferents. Després es reuneixen a plaça davall d'un enorme arbre de Nadal i celebren l'arribada de l'any nou brindant amb xampany. També cal dir que els nins agafen les vacances escolars dia 31 de desembre i no hi tornen fins dia 20 de gener.

A **Rússia** se celebren pràcticament igual. Segons la situació geogràfica, els nins i nines juguen amb la neu i amb una espècie de trineu. S'ho passen d'allò més bé. El dia de Cap d'Any mengen normal i van a celebrar-lo amb els

amics. Fan molts focs artificials i passen una bonica nit.

A **França**, per aquestes dates, mengen unes galetes fetes amb una massa d'ametlles, mantega, pasta de fulls i amb molt de sucre. I, també, un pastís en el qual es col·loca una estatueta blanca. A la persona que se la menja, li posen una corona feta de paper i brinden amb l'estàtua dins la copa, però no se la beuen. Dia 25 de desembre els nins troben els regals del Pare Noël davall l'arbre. Fan una reunió en família i brinden amb xampany. Els dies 26 i 27 ho celebren amb amics. Per Cap d'Any no mengen raïm amb les campanades; ara bé, dia 6 de gener celebren l'arribada dels Reis d'Orient.

A **Alemanya** solen fer l'arbre de Nadal a finals de novembre. Dia 24 de desembre, a l'horabaixa, els nins i nines senten una campaneta que els avisa que l'àngel els ha duit els regals, però allà no hi van els Reis. La nit de Cap d'Any solen sopar d'un endiot i no mengen raïm amb les campanades.

Crec que tant a Espanya com als altres països passen unes festes de Nadal meravelloses en família i això és el millor.

Excursió pel camí de l'Arxiduc LES CASES DE NEU I LA PETITA EDAT DEL GEL

Magdalena Morell Villalonga

Tornant cap a Valldemossa pel Camí de l'Arxiduc trobarem una casa de neu molt ben conservada, la de Son Moragues, situada a uns 1000 m d'altitud. Observant les seves parets verticals, que tapissaven un profund clot, pensarem en la feina que va suposar la seva construcció, així com la recollida, l'emmagatzemat i la posterior comercialització en els mesos més càlids.

Si haguéssim d'utilitzar aquestes cases ara, prescindint de l'ús de l'electricitat, pot ser no podríem acumular neu suficient en els mesos d'hivern i la que haguéssim pogut guardar és poc probable que es conservés sòlida fins a l'estiu. Llevat de les nevades d'alguns anys extraordinaris (la gran nevada del febrer del 1956, les dels anys 1985, 1999 i la de gener d'enguany), el clima mallorquí es caracteritza per la suavitat en les temperatures (a Mallorca la mitjana anual és de 16-17°C) i, en general, per l'absència de fenòmens meteorològics extrems.

Per què valia la pena fer aquesta feina? La resposta pot ser la podem trobar estudiant els canvis climàtics dels últims segles. Sovint escoltam als nostres majors expressions del tipus "ja no neva com abans" o "abans feia molt més fred que ara". És evident que el clima va variant cíclicament i que les condicions climàtiques a Mallorca no han estat sempre les actuals.

La Petita Edat del Gel

Sembla que durant els anys 1400 a 1850 es va produir a les Balears (de fet a tot Europa) un refredament molt important de l'atmosfera (la mitjana anual degué quedar per davall dels 15°C). Així les cròniques ens indiquen que l'hivern de l'any 1572-73 va ser molt fred i hi ha documentada una gran nevada a la nostra illa. També, ens han arribat notícies de nevades importants el 1601, el 1603, el 1613, el 1616 i destaquen especialment les nevades continuades del 1663. Hi ha enregistrada una nevada l'any 1697 de la qual es conta que a Palma es varen haver de descarregar les teulades perquè no s'enfonsassin i que a la badia es va congelar la voreira de l'aigua de la mar i es varen veure surar grans plaques de gel. També hi ha documentades nevades importants el 1726 i el 1788, tot i que sembla que cada any es produïen bones nevades a gran part de l'illa.

Durant aquests segles va ser quan es va produir un major desenvolupament de la indústria de la neu i els nevaters, la qual ens ha arribat als nostres dies en forma de les nombroses cases de neu que hi ha distribuïdes per la Serra de Tramuntana. La primera data que apareix en al·lusió a aquesta tipologia de casa és l'any 1564, coincidint amb les dates del període fred.

La causa d'aquesta petita glaciació no està clara encara. Però els científics apunten diverses hipòtesis: canvis en l'òrbita de la Terra, una major inclinació de l'eix del planeta, una menor activitat solar, un sínode planetari..... Fins i tot s'ha apuntat que hauria estat influïda per la gran desforestació que tengué lloc a Europa poc abans del segle XV: la gran reflectivitat de les noves zones agrícoles creades artificialment haurien causat un refredament atmosfèric.

BIBLIOGRAFIA:

GORRIAS I DURAN, Antoni. *Les cases de neu a Mallorca: Història, comerç i itineraris*. El Far de les crestes. 2001.

VALLCANERAS, Lluís. *Les cases de neu i els seus itineraris*. Gorg Blau. 2002.

RODRÍGUEZ PARRONA, Enrique. *La neu a Mallorca*. Arc 46: Illes Verdes. 2003.

CHOLRTON Windsor (et al.). *Las Edades del hielo*. Colección Planeta Tierra. Planeta, S.A. 1987.

Levi's DIESEL Avirex Lee

MANS

L'Almoína. 30 · Tlf. 971 16 84 56 Porreses

AVA CAT ARL adidas

CLUB BÀSQUET PORRERES

Antoni Gornals Mesquida - Llorenç Mestre Cerdà

Una any més, el club bàsquet Porreres ha vist com en aquest nou inici de temporada la família del bàsquet porrerenc s'incrementava amb nous membres i seguia creixent. Només cal tornar enrera, a la temporada 1996/1997, per adonar-nos que el club comptava aleshores amb només 8 jugadors, mentre que a dia d'avui són 89 els jugadors i jugadores que integren els diferents equips d'aquesta entitat esportiva.

El club té actualment 3 equips federats en competició, a més dels equips no federats de l'Escoleta que disputen jornades i partits de preparació. Quatre equips formen l'Escoleta:

- L'equip Iniciació, integrat per 15 nins i nines, és entrenat per Rafel Juan.
- L'equip Benjamí A, amb 11 nins i nines, és entrenat per Xim Martorell.
- L'equip Benjamí B, amb 12 nins i nines, té com a entrenadors Miquel Expósito i Jaume Solivellas.
- L'equip Aleví, format per 11 jugadors i jugadores, és entrenat per Toni Adrover.

La responsabilitat del bon funcionament de l'Escoleta recau sobre Llorenç Mestre i Joan Bennàssar i té com a principals patrocinadors Motorisa, Esport Esplai i Mahou.

Quant als equips federats, que ja han començat les seves respectives competicions, volem destacar que:

- L'equip Infantil femení ha començat la lliga de manera

Iniciació

Benjamí A

espectacular, ja que ha guanyat 4 dels 5 partits que ha disputat a hores d'ara, i més si tenim en compte que de les 12 nines que conformen l'equip, només 3 són de segon any. Els entrenadors són Llorenç Mestre i Rafel Juan, la delegada és na Glòria i Son Amat patrocina l'equip, que juga els seus partits com a local els dissab-

tes horabaixa al pavelló Joan Lla-neras.

• L'equip Cadet femení "estrena" categoria i tot i ser molt difícil poder aconseguir els resultats de la temporada passada, en la qual quedaren subcampiones, han sorprès guanyant 2 dels 4 partits disputats. Els entrenadors són Gori Sastre i Bernat Mesquida, el dele-

gat és Miquel Expósito i Vibrats Ballester patrocina l'equip, que juga els seus partits a la vila els diumenges dematí.

- L'equip masculí de 1ª Autonòmica ha tengut un difícil començament després de la gran temporada anterior, ja que suposadament es troba agrupat amb els millors equips de la categoria, i només ha pogut guanyar 2 dels 6 partits disputats fins ara. De totes maneres s'espera la reacció del primer equip porrerenc entrenat per Mateu Bordoy i Pere Lladonet. El delegat és Xim Martorell i Sa Fonda patrocina l'equip, que juga els seus partits els diumenges dematí, a les 12 hores. S'han de destacar les noves incorporacions de Mateu Bordoy com a primer entrenador i dels jugadors Toni Adrover de Felanitx i de Juan Carlos Ruiz de Palma.

S'ha d'esmentar també que alguns equips federats del C.B. Joan Capó de Felanitx compten amb 8 jugadors o jugadores locals, davant la impossibilitat de formar equip a la vila per manca de personal.

La Junta directiva està formada per Agustí Mora (president), Jaume Ginard (vicepresident), Joan Mestre (secretari), Cati Mora (tresorera), els vocals Pep Domínguez, Llorenç Mestre, Joan Bennàssar, Gori Sastre, Bernat Mesquida, Xim Martorell i Pere Lladonet (coordinador esportiu).

Tot un èxit de participació i d'afició a aquest esport que es demostra dia a dia als entrenaments i partit a partit els caps de setmana, a més de la gran acceptació i seguiment que tenen totes les activitats que s'organitzen al seu voltant: street ball, campus d'estiu, jornades...

Benjami B

Alevi

Infantil femení

Cadet

Sènior

